

Maandschrift voor Bijenteelt

60e JAARGANG
No. 2

FEBRUARI
1958

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

*Melliferis infesti Apibus sunt Papilioes.
Excitat infesti genus hoc Apriarius: & sub*

*Vase locat noctu flammantia pyramidal
Lumina: eo volitant, flammæq; ardore necantur.*

Boekbespreking

De gedragingen van bijen en van bijenhouders — The Behaviour of Bees and of Bee-keepers, door H. J. Wadey; Uitg. Bee Craft.

Dit vermakelijke boekje is van de hand van de hoofdredacteur van Bee Craft. Hij heeft zijn tekst in drie delen verdeeld. Het eerste deel noemt hij: Twaalf preken over de vreemde en intrigerende manieren en gedragingen van de honingbij en haar volk. Hij behandelt verschillende eigenschappen en reacties van de bijen, die wij alle kennen, maar aan het eind van elk hoofdstuk komt hij met een aantal vragen, waarop niemand eigenlijk afdoend antwoord kan geven, ook de geleerden misschien niet. Hij opent voor ieder daarmee een groot terrein voor waarnemingen.

Hier volgt een klein stukje uit hoofdstuk XII: „Meer dan 20 jaren geleden was de schr. in staat een vergadering van bijenhouders, 2 koninginnen te tonen, moeder en dochter, leggende op dezelfde raat. Er was niets ongewoons in deze gebeurtenis in de kast, in werkelijkheid is het normaler dan de meeste mensen denken. Maar er is één feit, dat nooit enige aandacht schijnt te hebben getrokken: dat, wanneer dit gebeurt, de eieren van beide koninginnen onderscheiden kunnen worden door hun grootte.

De oude dame, die vervangen moet worden, legt eieren, die opvallend kleiner zijn dan die van haar dochter, die ongeveer 50% zwaarder zijn. Heel vaak vindt men aan het eind van de zomer grote zowel als kleine eieren in een kast en men ontdekt dan altijd de jonge koningin en haar moeder in de kast.

Het onderzoek heeft aangetoond, dat de eieren van pas bevruchte koninginnen altijd veel groter zijn dan die van oude. Verscheidene bijenhouders, die ik op deze verschillen wees, hebben na enige seizoenen waarnemen bevestigd, dat ze vaak een stille moerwisseling in een kast konden ontdekken door het vinden van grote eieren in de broedraten.

Zoeken toonde dan altijd aan, dat er een nieuwe koningin was. (Dit waren gevallen, waar geen twee moeren aanwezig waren).

Opgemerkt wordt, dat micrometrische onderzoeken wel eens gedurende het hele leven van een paar koninginnen mochten worden gedaan. Dit zou een antwoord kunnen geven op enkele van deze vragen:

Legt een koningin eieren, die voortdurend kleiner wor-

den naar gelang ze ouder wordt? Legt ze grote eieren na een rustperiode, zoals gebeurt bij het overwinteren, of, in mindere mate, door zwermen?

Zijn de larven of de volwassen bijen uit de kleine eieren op een of andere manier te onderkennen van die, welke uit grote eieren voortkwamen?"

Het tweede deel heet: vijftien gesprekken over de merkwaardige gedragingen van de houders van bijen. Dit stuk bevat vermakelijke anecdoten over bijenhouders, die de schr. in zijn lange imkersleven heeft ontmoet.

In het derde deel houdt hij zich bezig met het al of niet gebruiken van gereedschappen als roosters, rook, carbollappen, het geven van ruimte en lucht, het invoeren van teeltkoninginnen enz.

Dit boek getuigt van een groot geduld en opmerkzaamheid en gevoel voor humor. Het is van een voorwoord voorzien door Anna D. Betts B. Sc. en het werd (naar onze smaak niet zo erg fraai) geïllustreerd door Neil Nettleton.

H. C. M.

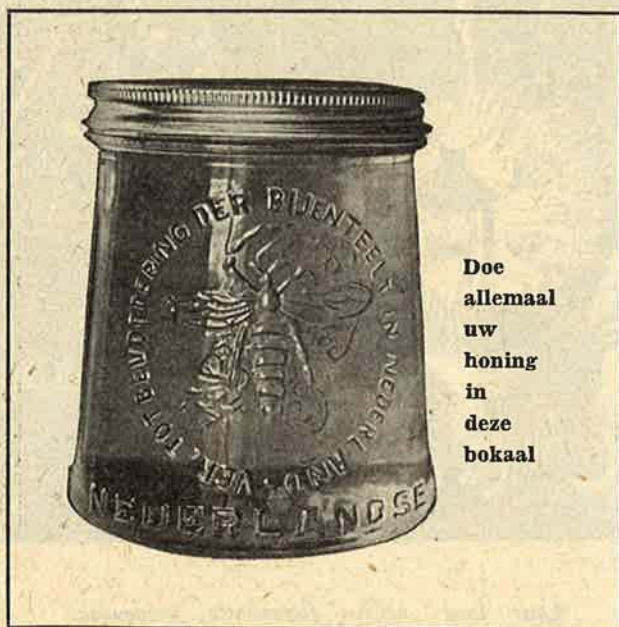
van Horen en Zien

DE KAST

Daar staan ze dan op het platform van de stal, witte kasten, met de nodige tussenruimten netjes op een rij, die mij herinneren aan de moderne flats zoals wij die zien in gestadige bouw rond veel van onze woonplaatsen. In de gure en koude winter staan ze daar wat kil en onpersoonlijk. Er is heel wat verbeeldingskracht voor nodig om in zo'n kast iets romantisch te zien. We weten zo goed hoe het er binnenin uitziet en toegaat. We weten precies het aantal en de grootte van de houtomrande raten, die we ramen noemen. Afstand, hoogte en breedte is ons bekend. Alles in een kast is nuchter en zakelijk ingedeeld. De mens heeft zijn wil aan het kastbijenvolk opgelegd, hoe het leven en werken moet. Is een kast, in tegenstelling met een korf, nu alleen maar een stuk nuchtere zakelijkheid? Gelukkig niet. Zij geeft ook weer vreugden zoals we die alleen aan een kast beleven kunnen. Zo zien we van het voorjaar weer, het voorjaar is er al bijna, hoe prachtig het volk zich ontwikkelt. Hoe de koningin, duizendvoudig zwanger, in statie over de cellen schrijdt. Hoe de werkmeters stuifmeelbeladen in tal van pasteltinten driftig over de raten trippelen. Hoe een paar van haar zusters uitnodigend haar rondedansen doen. Kom mee, er is dracht. . . . ! Hoe ontroert ons niet de geboorte der jonge bijen, de kleine grijsjes, als zij net schuchter uit de cel gekropen, toch al vastberaden, naar een honingcelletje stappen. Het eerste voedsel. Alleen bij een kastvolk kan men zo plezierig de uitbouw van kunstraat zien. En dan moet zo'n weerszijden uitgebouwd raam vol ingelegd zijn met eitjes. Een symfonie van geel en wit. Wat een vreugde de jonge koningin te zien uitkomen. Daarna te bemerken, dat de jonge moeren aan de leg zijn. Je bent er bijna net zo blij mee als dat je weer de geboorte van een kleinkind aangezegd wordt. Nu ja, net zo blij is misschien wel wat te veel gezegd, maar met jonge leggende moeren ben je toch ook erg blij.

Een honingkamerbak feestelijk boven het moerrooster afgenomen, tien ramen weerszijden wit verzegeld, ligt er ook niet om. Ik heb er mijn moeder en mijn vrouw wel eens bijgeroepen, komen jullie eens kijken. . . . ! Je schroomt dan bijna om de ontzorgelvorc in die reine witte pracht te zetten. Zo mooi is het. Ja een kast biedt toch ook weer naar vele kanten haar aparte vreugden.

Concluderend mogen we blij zijn met onze enkele korf, zie mijn artikelje „de korf” in het vorige nummer, en zeker niet minder met onze kasten. ◇

Doe
allemaal
uw
honing
in
deze
bokaal

VAN *M* AAND TOT *M* AAND

DAT SCHEEFGEZAKTE ZOODJE....

Een prominent man in onze bijenteelt reisde eens per spoor door Nederland. Hier en daar zag hij langs de spoorbaan een scheefgezakt bijenstalletje met nog schever gezakte korven er in. En hij zuchtte: van dat scheefgezakte zoodje ben ik nu hoofd-bestuurder.

Dat schoot me te binnen, toen ik me aan mijn schrijftafel zette om voor u mijn maandelijks prikkellectuur te schrijven. Ik had in mijn hoofd om de imkers eens flink en hard de waarheid te zeggen. Ik dacht aan onze reisgroep, die steeds weer moppert op de leden, die jaar in jaar uit „lekke” kasten meegeven. Ik dacht aan de moeite die onze actieve reisleiders daarmee hebben, aan de dreigementen, die ze overigens nooit ten uitvoer brengen. Ja, ik had een hele serie puntigheden in mijn hoofd.

Maar hoe gaat dat soms als je over je papier gebogen zit. Je gaat filosoferen, je hart wordt week als boter, je ziet geen opbrengsten meer maar... poëzie. Het ontroerende liedje van de oude imker, dat ik tien jaar geleden te Assen hoorde begon me door mijn hoofd te spelen:

*Als er een man bij zijn bijen zit,
Zijn kasten en zijn stal,
Dan vergeet hij vrouw en kind,
Zijn zorgen bovenal.
Als hij luistert naar 't bijenlied,
Of kijkt naar 't jonge broed,
Komt er vreugde in zijn hart,
Dan is het leven goed.*

Ik zie hem nog voor me in zijn blauwe kiel, toen hij met de humor van de weemoed zong:

*Nou stoa ik hier veur joe, old en stram,
Gien taande meer in de mond.
Moar de bijen hol ik nog aaltied an,
Die holden mij gezond.
Als dan de Grote Imker komt
En zegt: Nou is 't joen tied,
Dan hoop ik, dat ik bij de bijen zit
En starf bij 't bijenlied...*

Ja, de bijen betekenen in ons leven méér dan honing. En we hebben ze maar zo kort. Misschien is uw stal-letje ook scheefgezakt en hebt u de moed niet meer om het recht te zetten. Misschien is het voor u niet meer een bedrijfsobject, maar een bedevaartplaats. Misschien berekent ge de opbrengsten niet meer in kilogrammen honing, maar in uren levensvreugde. Misschien schenken uw bijen u geen hoiing, maar troost voor een groot verdriet....

We zijn praktische mensen, nietwaar, we hebben praktische kasten en een praktische bedrijfsmethode. Maar bovendien hebben we misschien, ergens in ons hart nog wel een plekje, dat gevoelig is voor enige ontroering bij de gedachte dat we de kasten van een overleden imkerkameraad met rouwfloers gaan bedekken en dat we de bijen toespreken met die oud-gewijde woorden: Hij is van ons weggegaan, bezige bijen. Geef de droeve tijding door aan de bloemen op de velden, aan de bomen die honingen, aan de heide die hij niet meer zien zal.

Hij is heengegaan, bezige bijen. Het rouwfloers op de kasten beweegt op de adem van de wind. Stem de tonen van je muziek wat lager, nu hij er niet meer is, die je zozeer heeft liefgehad...

Volgende maand is het maart. Ik hoop u dan weer met puntige woorden achter de broek te zitten. Ik ga u uitketteren als ge het niet goed doet of niet op tijd. Ik zal de kwelgeest zijn, die u altijd weer opjaagt uit uw nog niet verdiende rust. Ik zal u bij de oren nemen en u met de neus op uw fouten drukken.

Maar misschien zullen we samen ook wel eens ergens een blanke, pasgebouwde raat vinden met dat raad-selachtige wezen er op, dat maar steeds eitjes legt. Dan kijken we elkaar even in de ogen en onze zwijgende glimlach verraaft dat we weten wat de ander denkt: dat het leven een ondoorgroendelijk wonder is en dat de imkers de grote genade hebben ontvangen dat elke dag opnieuw weer te mogen zien. Ja, op zo'n moment zal ik graag bij u zijn. En ik zal u niet kwalijk nemen, dat u even niet met het verstand imkert, maar met het hart.

De honingogst meten we af in kilogrammen. De vreugden van het bijenhouden zijn... onmetelijk.

Wat de bijen betreft:

Zodra ze af en toe gaan uitvliegen, brengen we een warme bedekking op de volken aan. B.v. een extra viltendekkleedje. Niet overdrijven. Zodra de eerste vluchten beginnen, maken we ook op een warm plekje in de buurt van de stal een bijenkroeg. We lokken de bijen er naar toe met een beetje honing. Eind januari beginnen ze vaak al met broeden en voor het verzorgen van broed hebben ze water nodig. Hoe minder de gevaren zijn die ze moeten trotseren om het te halen, des te beter. Slechts daar waar in de naaste omgeving voldoende water te vinden is, is een bijenkroeg niet nodig. Plv.

Bij de foto op de voorpagina:

Mej. H. C. Mansveld was zo vriendelijk ons omtrent deze plaat het volgende mede te delen:

Het is een prent uit een serie, waarin tekenars zich bezig houden met het vangen van alle mogelijke dieren. Ontwerper: Joannes Stradanus, een Nederlander, die bijna zijn hele leven in Italië heeft gewoond (geboren te Brugge 1523 of 1530, overleden te Florence 2 nov. 1605). Zijn naam was Jan van der Straet. Hij maakte tekeningen voor graveurs en kartons voor tapijtwevers en hij maakte muurschilderingen. Van de onderhavige tekening maakt Corn. Galle I (1516 tot ongeveer 1610) gravures, welke werden uitgegeven door Philips Galle (1537-1612). De tekst luidt:

De vlinders zijn schadelijk voor de
[honingdragende bijen.
De imker jaagt dit insect op.
Onder een pyramidevormig vat plaatst hij
[s nachts vlammeende lichten.
Zij vliegen er om heen en worden gedood door
[de hitte van de vlam.

Stradanus maakte dus wel kartons voor gobelins, maar van deze prent is het helemaal niet bekend dat er ooit een gobelin van is gemaakt. De mannen en het jongetje jagen, door met stokken in het gebladerte te porren, de vlinders op, die naar de lichten toevliegen. Gezien de cypressen is het niet onwaarschijnlijk, dat dit tafereel zich in Italië afspeelt. De bijen, „kasten” zijn zeer merkwaardig voor die tijd. Bespreking van deze plaat in de Jaagkieps in dit nummer.

Ook ik schaakte een koningin

Naar aanleiding van het artikel in het december-nummer van ons orgaan, betreffende de invoer ener vreemde koningin tussen afgeslagen bijen in een vierraamskastje, hetgeen op een mislukking uitliep, kan ik de navolgende methode warm aanbevelen.

Zelfs onder zeer ongunstige omstandigheden — vreemd ras, geen dracht, verreide moer, laat in het jaar — bereikte ik hiermede mijn doel.

Indien men niet, zoals schrijver, over een volk met veel jonge bijen beschikt, stoot men in een kieps van meerdere volken een flinke hoeveelheid bijen af, tot een gewicht van een zware voorzwerm. Uiteraard neemt men het raam met de moer even eruit. Men botst dan de kieps met tussenpozen eens flink, waardoor de oudere bijen terugvliegen, en late de zaak even staan. In het kleine kastje hangt men nu een raat geheel verzegeld voer, enige uitgebouwde ledige raten, en. een raam jong

open broed. Dit raam broed, uiteraard zonder bijen, komt in het midden te hangen. Men botst de kieps nog eens goed, en stort de overgebleven bijen in het kastje. Het kastje wordt gesloten, waarbij van boven wat lucht gegeven wordt, en in de kelder geplaatst.

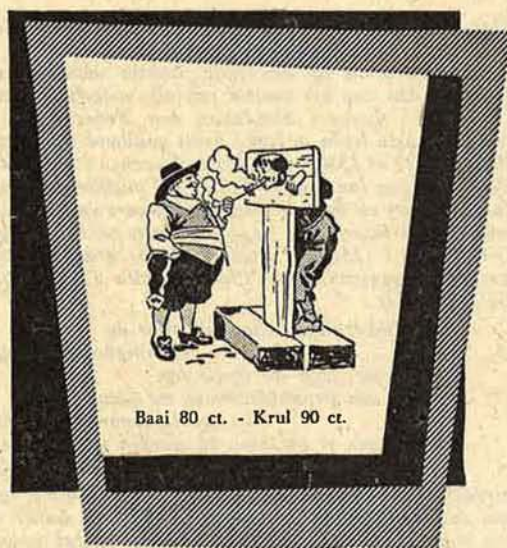
Na een etmaal gaan we nu de vreemde moer invoeren. We nemen een geheel leeg raam, dus zonder raat of kunstraat, en bevestigen onder tegen de bovenlat het moerkooitje, waarin we de koningin, zonder de begeleidende bijen, hebben gedaan. Dit kan het beste een Wohlgemuth-kooitje zijn, zijnde een kooitje waarbij we kleine strookjes kunstraat tegen het kooitje gesmolten hebben, en waarbij de bijen eerst een grote prop honingukerdeeg moeten uitvreten, alvorens de moer bevrijd is. We nemen nu het raam broed uit het kastje, waarbij de bijen opvallend rustig zijn. Ook tijdens het verblijf in de kelder waren de

bijtjes erg stil! Het doel van dit raam open broed is n.l. om de bijen wat te doen te geven, en hen tevens tot eenheid te brengen. Ze gevoelen zich nu reeds als een zelfstandig volk, hetgeen we juist moeten hebben. Op de plaats van het broed komt nu het lege raam met de moer. Het vlieggat wordt verkleind tot een doorgang voor 2 bijen. En we zetten het kastje rustig op de bijenstand, doch liefst wat afzonderlijk. Tijdens de gehele manipulatie **niet** voeren. Het raampje broed kan best een dag zonder, en wordt weer in het volk terug gehangen waar we het uit hebben genomen. Ook daarna niet voeren, daar dit kans op ro-verij zou kunnen geven.

De jongste bijen trachten nu de ruimte om het kooitje zo vlug mogelijk vol te bouwen, voeren de moer, trachten haar te verlossen, en zien straks de moer welgedaan op het maagdelijk werk rondom het kooitje stappen en meteen eitjes afzetten. Na een week openen we het kastje, en zien de moer rustig aan de leg, met reeds een flinke oppervlakte broed. Het raam met het kooitje wordt een onding, en hangen we later als kantraam in een ander volk. Als het volkje eenmaal goed op dreef is kunnen we het vlieggat weder geheel openen, en beginnen met voeren, om het t.z.t. in een grote kast over te hangen, eventueel aanvankelijk met verkleinblokken.

OPZ

VAN ROSSEM'S TROOST

*Beroemd merk
voor pijprokers*

NIEUW

1e Speciaal-poly-ethyleen **binnen**voering,
die het aroma en de kwaliteit perfect houdt.

2e PLAT MODEL, dus....gemakkelijk in de zak!

Heerlijke heerenbaai in de handige („tapse vorm”) verpakking.

DE ENGELSE NATIONALE HONINGTENTONSTELLING

WAS

Een inzending die zeer veel belangstelling had.

De tafels, waar de verschillende inzendingen bijenwas op stonden uitgesteld, boden een grote verscheidenheid in wasbodems. Bijenwas in alle denkbare kleuren, van wit over citroengeel naar oranje en tamelijk bruin toe, in alle mogelijke vormen waren ze te zien.

Aan de kleine waskoeken, niet zwaarder dan een Engels pond (is ongeveer 454 gram), en niet dikker dan 2½ cm, wordt veel aandacht geschonken. Om deze koekjes te maken wordt de ontzegelwas zuinig apart gehouden en zorgvuldig verwerkt. Ze worden gespoeld in regenwater, gedroogd op doeken, weer gespoeld en als alle honing, vuil enz. verdwenen is, gesmolten en in vormpjes gegoten, die zeer langzaam moeten afkoelen.

Ook de zonnewassmelter doet hier goede dienst; een Engelse bijenstand is eigenlijk niet compleet zonder dit apparaat. Soms wordt ook in deze wassmelter de was gefilterd door houtskool, welke handeling mede door de blekende werking van het zonlicht, de was een bijna onwaarschijnlijk blanke kleur verleent.

Nadat de was voldoende gezuiverd is, wordt hij gefilterd door een veel gewassen stuk flanel en in een vorm gegoten, die te voren is ingesmeerd met een losmiddel, om het vastkleven te voorkomen. Zeepwater is daar heel geschikt voor. Houten vormen behoeven alleen 24 uur in water te hebben gelegen. Na zeer langzaam afkoelen komen de koeken gaaf te voorschijn. Ze worden echter vóór de tentoonstelling nog eens opgewreven met een zachte doek onder water, tot ze blinken.

De kwaliteit van de was bleek uitstekend. De beoordelaars letten speciaal op de randjes, roken er aan en lichtten de wasbodem met een zaklantaarn door. Wij kennen deze soort inzending niet op onze Nationale Honingtentoonstelling, onze wasbodems zijn groter en daardoor ondoorzichtig. Onze maten van 1 kg en zwaarder dan 5 kg waren in London echter niet aanwezig. Is deze kleine maat waskoeken misschien ook iets om bij ons in te voeren? Men kan er lekker mee experimenteren zonder dadelijk zulke grote moeilijkheden te moeten overwinnen als bij een blok van 5 kg.

In Engeland vroeg men zich af of het niet gewenst zou zijn de wasbodempjes in gelijke vormen te gieten. Men trof nu alle mogelijke vormen aan, rond zowel als vierkant, ovaal zowel als bol. Ook over de verpakking is men het nog niet eens. Mijns inziens

is dat echter allemaal bijzaak, het gaat om de was. Of ze nu in een mooi doosje zit of verpakt is in cellofaan is niet ter zake doende en de grote verscheidenheid aan vormen biedt juist iets aantrekkelijks. De verschillende afdelingen hebben elk hun eigen voorschriften.

Zo heeft de afdeling Surrey b.v. niet alleen wasbodempjes van ongeveer 1 pond, maar ook een onderverdeling daarvan in 8 tot 16 kleine vormpjes, die samen niet meer dan 1 pond wegen. Gezellig pruts-werk en... mooie was.

Nog even wil ik u vertellen van de waskunstenaars, de heer en mevrouw S. Barter uit Bisshopstone, Salesbury. Zij zijn ware meesters in het wasvak. Ze zien kans om van de verschillende kleuren was de schoonste bloemen, beeldjes en vlinders te maken. Een waterlelie op de tentoonstelling wedijverde met haar levende zuster en enige dahlias deden het verlangen opkomen ze in de herfsttuin te kweken. Rozen, irissen en crocussen bloeiden volop. Behalve deze kinderen van flora had het echtpaar nog talloze mandjes, hulsjes voor honingpotjes, vlinders, danseresjes en beeldjes vervaardigd. Deze feestelijke tafel stond buiten mededinging. Het werk is ook niet geschikt om in een klasse in te delen. Wie is daartoe in staat? Maar mooi was het. Op alle tentoonstellingen komen ze uit, tot zelfs in Australië toe. Hoe ze deze breekbare kunstwerkjes verpakken en transporteren blijft voor mij voorshands een raadsel.

De wassen verkrijgen ze van ontzegeldekseltjes. Op oude raat zitten donkerder dekseltjes dan op maagdelijke raat en de verschillende drachten geven nog een aanvullend kleurengamma. Volgens hun verzekering zijn het allemaal natuurlijke wassen, niet kunstmatig gekleurd of chemisch ontkleurd.

Wasbodems
van
Dr. R. H. Barnes

Bij de bijen in de polder. In het midden de heer E. Wietsma.

De toezichthoudende imker voor de Noord-Oost-Polder en de Flevopolder was zo vriendelijk dit artikelje voor het Groentje te schrijven. Doordat hij tijdens de koolzaadbloei steeds bij de bijen is, beschikt hij over een grote ervaring en wij bevelen de lezing van zijn artikel dan ook dringend aan. Hopelijk zal de heer Wietsma in een volgend nummer nog meer wenken geven. De oppervlakte koolzaad in de N.O.P. is 129 ha, in de Flevopolder 640 ha. Het adres van de heer Wietsma is: E. Wietsma, Lemsterweg 15, Oldelamer, telefoon 0 5268-261.

door ze te bedekken met stro of zakken, dan is dat ook een stap in de goede richting. Kortom: houdt de volken tijdens de opsluiting zo koel mogelijk, al is dat niet gemakkelijk, vooral in de namiddag met felle zon.

3. Waternood

We weten allen dat een bijenvolk in de tijd van het koolzaad veel water nodig heeft. Bij een extra vroege sluiting ontstaat dan in een volk ook spoedig water tekort. De bijen worden onrustig en proberen overal door te knagen, wat maar al te vaak gelukt en de gevolgen blijven dan niet uit.

In sommige kasten zijn voerbakken aangebracht, die men met water kan vullen. Men kan op het reisraam

BIJEN PLAATSEN BIJ HET KOOLZAAD

Welke imker zou niet graag zijn volken bij het koolzaad plaatsen? Een idealer drachtbron en beter ontwikkelingsmogelijkheid voor onze volken is haast niet denkbaar. Met goed weer en prima volken kan dan ook menige honingbokaal gevuld worden met koolzaadhoning.

Maar, zullen velen zeggen, gevaarlijker avontuur om daar onze bijen aan te wagen is ook niet denkbaar. Jammer genoeg is ook dit niet te ontkennen. Het kan gevaarlijk zijn en, als alles tegenloopt, levensgevaarlijk voor de bijen. Maar het is net als bij elke onderneming in ons leven, men heeft geluk of men heeft het niet. Toch wordt er elk jaar, ondanks alle moeilijkheden, veel honing gewonnen.

Als er schadelijke insecten zijn die de oogst dreigen te vernielen, worden er bespuitingen uitgevoerd en dat is altijd op een tijdstip waarop onze bijtjes nectar kunnen verzamelen. Enige aanwijzingen en richtlijnen om schade te voorkomen of te beperken, kunnen daarom wellicht van nut zijn.

1. Niet tē zware volken!

Reis niet met tē zware volken naar het koolzaad. Volken, die de reis of het transport nauwelijks kunnen verdragen, zijn te zwaar. Bij een eventuele opsluiting tijdens bespuitingen zijn deze volken verloren. Men verliest dan vaak niet één volk, maar meerdere die volgens bepaalde methoden zijn samengevoegd. Een normaal goed volk doorstaat de reis en de opsluiting beter en kan honing genoeg halen.

2. Ventilatie

Geef de bijen zo veel mogelijk ruimte. Sluit de kast af met een reisraam. Sommige imkers voorzien hun kasten ook nog van ventilatie in de bodem. Het is zaak dat de volken tijdens de opsluiting zo lang mogelijk koel blijven. Maar tijdens de opsluiting moet het in de kast ook vooral donker zijn. Leg dus tijdens de opsluiting het deksel niet van de kast af, maar leg het „hol”. Als de bijen licht zien, lopen ze daar naar toe en sluiten met hun lichaam het reisraam — en daarmee de luchttoevoer — af.

Heeft men geen lege bak met ramen onder of boven het volk staan (of allebei), geef dan extra opzettingen voor ruimte en lucht en enige „tochtgaten” in het dak, welbekend, afgesloten met gaas.

Kan men de kasten bovendien nog uit de zon houden

ook een omgekeerde bus of flacon zetten, gevuld met water, zie foto.

Kan men niet op een van de genoemde manieren water geven, dan kan men de bijen met een bloemengietervroegtijdig besprenkelen. Men giet dan voorzichtig water over de bijen en herhaalt dat als het nodig is. Bij warm weer behoeven we niet bang te zijn dat de kasten van binnen nat blijven.

Er zullen vrij zeker wel meer middelen zijn om het warmlopen van de volken tijdens opsluiting te voorkomen.

Aan opsluiting is altijd gevaar en risico verbonden, maar als de bijen onze volle zorg en toewijding hebben kunnen we dat risico tot een minimum beperken.

E. WIETSMA

Klaar voor het watergeven tijdens opsluiting. Een extra bovenrand, een reisraam, een bus die zo nodig met water gevuld kan worden, een doekje om over de bus te leggen en stevig elastiek om het doekje op de opening van de bus te bevestigen. Die kan dan zo nodig omgekeerd op het reisraam worden geplaatst als de bijen tijdens bespuitingen moeten worden opgesloten.

Onze Jubileumprijsvraag

De prijswinnaars:

J. H. v. d. Bent, Ommen
E. Blaauw, Jubbega
H. J. v. d. Brink, Renkum
Bijenwerkgroep Rijkskweekschool,
Haarlem
J. Charpentier, Waalwijk
B. J. Damman, Heino
J. Giesbeek, Tegelen
G. B. te Hennepe, Aalten
J. Jacobs, Elst O.B.
C. W. F. Jansonius, Apeldoorn
J. Kaal, Den Haag
A. Lavooy, Hansweert
W. J. v. d. Meer, Laren (Nh.)
H. Olthof, Oldenzaal
H. Pels, Velp (Gld.)
J. W. Smaling, Apeldoorn
J. Suykerbuyk, Essen (België)
S. J. de Vries, Wijster
J. Modderman, Finsterwolde (best
verzorgde oplossing)
A. J. van Willegen, Goes (best ver-
zorgde oplossing)
C. van der Schel, Leeuwarden (extra
prijs voor best verzorgde oplossing)
F. Stoffels, Elburg (eervolle ver-
melding voor best verzorgde op-
lossing)

Het Internationale Congres 1958 te Rome en Bologna 15 tot 23 september

Nu de kalender al weer 1958 aanwijst, wordt het zeker tijd, uw aandacht te vestigen op het internationale bijenhoudercongres, dat voor de zeven-
tiende keer — thans in Italië — gehouden wordt. Het bestuur heeft hiervoor juist dit prachtige land uitgekozen, om de deelnemers de gelegenheid te geven, deze studiereis tevens tot een vakantie te maken. September is dan ook de mooiste tijd om Italië te bezoeken.

Over het studieprogramma van het congres zullen u zeer zeker nog gegevens bereiken. Wij willen voorlopig vast mededelen, dat de organisatie geheel in handen is gegeven van de reisbureaux Wagons-Lits Cook. Het kantoor in Rome zorgt voor congreszalen en hotelkamers, die voor de drukke septembermaand lang vooruit gereserveerd worden en verzorgd zowel tijdens het congres als daarna diverse tijdstippen (eerstgenoemde worden door het congres aangeboden).

De inschrijvingskosten bedragen f 93,— per deelnemer en f 80,60 voor begeleiden-
de personen. Ook hiervoor is met Wagons-Lits Cook een regeling getroffen. U kunt deze bedragen dus eenvoudig voldoen bij een van de Nederlandse kantoren van deze reisorganisatie. Hier kunt u zich dan tevens op de hoogte stellen van alle mogelijkheden en moeilijkheden, die zich tegenwoordig bij het reizen voordoen. Speciale reducties van de Italiaanse spoorwegen zijn in bewerking en bij een voldoende aantal liefhebbers zal wellicht de mogelijkheid bestaan de kosten te reduceren, door in groepsverband te reizen.

De adressen van Wagons-Lits Cook in Nederland zijn:
Dam 19, Amsterdam; Stationsplein 33b, Arnhem; Hoogstraat 17, Den Haag; Schiedamsevest 56, Rotterdam.

Desgevraagd meende de red. dat ik wel eens van het gemoedelijke praatje mocht afstappen. Een praatje uit het verleden, alhoewel daar ook wel eens iets uit te leren valt, helpt ons niet vooruit.

Of een praatje over de honinghandel dat wel zal doen....? Er mankeert volgens sommigen nogal wat aan de honinghandel. Inderdaad, is het nog niet ideaal. Er zitten echter vele facetten aan deze zaak. Niet enkel aan deze zaak op zich zelf.

Direct in verband daarmee komen we voor de zoveelste maal tot de vraag of de bijenteelt rendabel is. Is de honing te goedkoop? Wat is de kostprijs van de honing, of wel, wat zou die moeten zijn? Loopt de bijenteelt terug omdat de honing te goedkoop is? Is er genoeg honing in ons land te winnen, als we de nieuwe methode toepassen?

Al die zaken grijpen in elkaar en zijn weer vraagstukken op zich zelf. Is er voldoende voorlichting, om die vraagstukken op te lossen? En als dit laatste er wel is, houden de imkers zich daaraan? Leven ze dus met hun tijd mee en tonen ze voldoende gedisciplineerd te zijn, of is het een vrijgevochten standje van vrijbuiters? Met dit laatste menen we wel de spijker op de kop te hebben geslagen.

Dat vrij zijn en baas in eigen huis is zeker een aantrekkelijk feit bij het houden van bijen, maar.... dit houdt ook een grote verantwoordelijkheid in en zeker daar, waar men met de afzet van de honing weer in het algemeen verkeer terecht komt.

De imker moet zich dan weer richten naar de gegeven algemene richtprijzen, of naar de regionale, dit omdat er enig verschil is in afzetmogelijkheden in consumptie- en productiegebieden. Veel verschil behoeft dat m.i. niet te zijn, want met honing is het niet gelijk b.v. met sla, die in één dag weg moet. Het kan rustig getransporteerd en opgeslagen worden. Enkele boomstammen leren het nooit, zegt men, en zo zijn er ook enkele imkers.

Dezer dagen zag ik nog heidehoning in een winkel staan die per flacon f 1,45 kostte! De imker ontvangt, na aftrek van kosten flacon, verzendkosten, provisie winkelier (werkloon vullen, etiket e.d. reken ik maar niet), minder dan wanneer hij het in één keer aan de groothandel had geleverd. Het geheel is ver beneden de prijs. En dan maar klagen over te lage honingprijs, dure suiker enz.

De vereniging, Afd. Handel, zelfs de regering willen ze wel voor hun karretje spannen. Iedereen kan, gelukkig in tegenstelling tot voorheen, zijn honing, en zeker het beetje heidehoning, kwijt tegen een behoorlijke groothandelsprijs aan het Bijenhuis en andere handelaren. Waarom dan deze paniekprijs? Of zou het mogelijk een poging zijn om de groothandel eens een hak te zetten met, naar die imker zijn gevoelen, haar veel te grote winstmarge? Lees dan eens de rubriek „van Maand tot Maand” over in het nov. mndshr. Ik ben geen groothandelaar in honing en mij ligt dat grote verschil in prijs van producent naar consument ook zwaar op de maag. Is dat echter ook niet zo met de producten van land- en tuinbouw? Kunnen in het algemeen, de producenten de tussenhandelaren uitschakelen? Iemand die nog even met zijn tijd mee kan en realistisch kan denken, zal volmondig neen moeten zeggen. Als men daar dan toch tegenin wil gaan en daardoor zelfs nog met meer werk minder in zijn beurs krijgt benadeelt men niet enkel zich zelf, maar de hele honinghandel en deszelve mogelijke afzet. Misschien lezen de imkers, waarvoor dit schrijven bedoeld is, wel niet. Helaas lezen ze te weinig (zelfs hun vakblad niet), maar, weer helaas, klagen en schreeuwen ze het hardst op de vergaderingen. Dat ze vaak een welwillend oor vinden bij anderen, die niet de moet kunnen opbrengen hen eens op hun nummer te zetten door hen te wijzen op hun tekortkomingen en vrijbuitery in de ongunstige zin, is treurig. De ruimte gebiedt te sluiten, maar ik ben over dit onderwerp nog niet uitgepraat. Tot de volgende keer dus, dank voor uw aandacht en hartelijke groeten van

DE BIJENMAN.

Het IVde Internationale Plantenziektenbestrijdingscongres

HAMBURG 1957

Als deelnemer aan het vierde internationale planten-ziektenbestrijdingscongres, dat van 9 - 14 september 1957 in Hamburg werd gehouden, heb ik de gelegenheid te baat genomen om de drie lezingen in de sectie „Bijen en plantenziektenbestrijding” bij te wonen. Geheel tegen de verwachting van de organisatoren van deze bijeenkomst, welke onder leiding stond van de sympathieke, U allen uit het Groentje welbekende Zwitserse bijenteeltonderzoekster, mej. Maurizio, was de belangstelling voor de lezingen bijzonder groot. Het was prettig te ervaren, dat er juist onder de plantenziektenbestrijdingsmensen zoveel belangstelling voor de zorgen van de imkers bestaat. De eerste lezing, welke werd gehouden door Dr. Beran van de Oostenrijkse plantenziektenkundige dienst, ging over 't aantonen van vergiftiging van bijen door bestrijdingsmiddelen. Hoewel het **bepalen** van de giftigheid van de meest middelen zeer goed gaat, levert het **aantonen** van vergiftiging bij bijen dikwijls grote moeilijkheden op. Dit komt voornamelijk omdat vele insectenbestrijdingsmiddelen reeds in zulke geringe hoeveelheden vergiftiging veroorzaken, dat in de later te onderzoeken monsters bijen het vergif niet kan worden teruggevonden. DDT levert in dit opzicht weinig moeilijkheden op; na extractie met petroleumaether is het goed aan te tonen. Een monster van 10 bijen is voor de bepaling voldoende. Anders staat het met Parathion. Dit kan weliswaar colorimetrisch (d.w.z. door de intensiteit van een bepaalde kleurreactie) worden aangetoond, maar de bepaling is veel moeilijker dan bij DDT en er is een veel groter monster (500 - 1000 bijen) voor nodig. Het grote zorgenkind is HCH omdat ook de controlemonsters van onbehandelde bijen een, en nog wel variërende, uitkomst geven. De conclusie van Dr. Beran was dat bij het niet vinden van een vergif in een monster bijen, toch de mogelijkheid van vergiftiging zeker niet is uitgesloten.

Vervolgens sprak mej. Maurizio over het **bepalen** van de giftigheid van fluorbevattende stoffen. Dit onderzoek werd gedaan omdat er in Zwitserland enkele gevallen van fluorvergiftiging bij bijen door industriegassen zijn voorgekomen. De bijen krijgen het fluor vnl. binnen met stuifmeel, nectar en water. In Italië is het voorgekomen dat zijderupsen door fluor, afkomstig van een aluminiumfabriek, zijn vergiftigd. Dit onderzoek is ook voor ons land van belang omdat enkele grote fabrieken in het westen des lands zoveel fluor met hun industriegassen in de atmosfeer brengen, dat reeds herhaaldelijk beschadigingen bij land- en tuinbouwgewassen zijn geconstateerd en dus ook met de mogelijkheid van bijenvergiftiging rekening moet worden gehouden. Mej. Maurizio vermeldde haar bevindingen over de giftigheid van verschillende fluorverbindingen en besprak de invloed van enkele omstandigheden op de resultaten van de proeven. De laatste spreker was Prof. Loewel van het fruitteeltproefstation te Jork bij Hamburg, wiens voordracht handelde over het uitvoeren van de insectenbestrijding in de fruitteelt zonder dat dit nadelige gevolgen voor de bijen heeft. Het betreft hier het grote, aaneengesloten fruitteeltgebied „Altes Land” aan de Beneden-Elbe. Aanvankelijk was er een neiging om bij het uitvoeren van de bespuitingen geen rekening met de bijen te houden omdat men dacht dat de bijen voor de fruitteelt van geen belang waren. Reeds spoedig is men van gedachten veranderd en toen is men gaan zoeken naar een oplossing voor het probleem om enerzijds de insecten te bestrijden en anderzijds de bijen te sparen. Begonnen werd met het treffen van een regeling waarbij tijdens de bloei niet met giftige middelen mocht worden gespoten en waarbij de volken slechts gedurende de bloei in het fruitteeltgebied mochten staan. Daar in de gemengde cultuur van het desbetreffende gebied de bloei 4 - 6 weken duurt, was het niet mogelijk dit systeem vol te houden. Tenslotte werd, na jarenlang onderzoek, het uitvoeren van bespuitingen tijdens de bloei, zij het met voor bijen ongevaarlijke middelen en met inachtnaam van bepaalde voorzorgsmaatregelen, weer inge-

voerd. Een belangrijk winstpunt was het aan de markt komen van ongevaarlijke acariciden (spint dodende middelen) want de spintbestrijding was juist de belangrijkste reden voor het spuiten tijdens de bloei. Het nemen van maatregelen wordt centraal geregeld na overleg met deskundigen en belanghebbenden waardoor alles vlot kan verlopen. Tot zover Prof. Loewel. Hoewel ik het „Altes Land” niet uit eigen aanschouwing ken, vermoed ik dat de omstandigheden, zoals b.v. het aaneengesloten gebied en de aard van de teelt, zodanig zijn, dat de beschreven maatregelen met succes kunnen worden uitgevoerd, hetgeen in andere gebieden, ook in ons land, dikwijls niet zo goed mogelijk zal zijn. Het vinden van een oplossing in dergelijke gevallen wordt in Duitsland ongetwijfeld in de hand gewerkt doordat de imkers beschermd worden door een verordening krachtens welke het verboden is in bloei staande gewassen, of gewassen waarin bloeiende onkruiden staan, met giftige middelen te bespuiten. Zoals elke verordening kent ook deze uitzonderingsgevallen, maar ook dan wordt de positie van de imkers in bescherming genomen.

Na een geanimeerde discussie, waarbij vertegenwoordigers van verschillende landen met dikwijls interessante problemen naar voren kwamen, werd de bijeenkomst gesloten. Belangstellenden waren inmiddels uitgenodigd tot het bijwonen van een bijeenkomst van de Internationale Werkgroep van de Commissie „Bijenbescherming” welke direct na de congresvergadering werd gehouden. De bespreking stond onder leiding van Dr. Stute, van het proefstation voor kleine dieren te Celle. Gememoreerd werden de vorige zittingen in Wenen en Bern. Tevens werd de aandacht gevestigd op het eerstvolgende internationale bijenteeltcongres, dat in september 1958 in Bologna zal worden gehouden. Vervolgens werd overgegaan tot het uitwisselen van gedachten en het bespreken van problemen betreffende vergiftiging van bijen door bestrijdingsmiddelen. Verschillende deelnemers legden nogal vrees aan de dag voor de onkruidbestrijdingsmiddelen. De deskundigen waren van mening dat de z.g. groeistoffen geen gevaar opleveren. Wat de systemische insecticiden betreft, was men van mening dat men met het middel Systox een eind op de goede weg is. (Systemische insecticiden zijn middelen, die door de plant worden opgenomen en de insecten doden, die zich met de behandelde planten voeden). Wel werd er nadrukkelijk op gewezen, dat er tussen de resultaten van laboratoriumproeven en de toepassing in de praktijk verschillen kunnen schuilen. Zowel Loewel, Stute als Maurizio waren van mening, dat 's avonds aangewende Systox geen gevaar voor de bijen oplevert. De vertegenwoordiger van Egypte deelde mede dat het middel Toxapheen, dat als ongevaarlijk voor bijen wordt beschouwd, wel degelijk giftig kan zijn en in Egypte grote verliezen veroorzaakt aan de daar van veel economisch belang zijnde bijenteelt bij de aanwending in katoen en klaver. De verklaring voor de giftigheid van Toxapheen voor bijen in Egypte is de hoge temperatuur. Overeenkomstige ervaringen met Toxapheen zijn bekend uit Chili. Dit onderwerp raakt niet alleen de imkers want in de U.S.A. is aangetoond dat bijen ook voor de bestuiving van de katoen van belang zijn. Een punt dat mej. Maurizio naar voren bracht was de wenselijkheid om ook sublethale doses van insecticiden in de proeven te betrekken in verband met het vergif dat dan in de honing terecht kan komen. Dit betreft dus gevaren bij de menselijke consumptie van honing.

De praktische uitvoering van het onderzoek zal moeilijkheden geven in verband met de lange duur der experimenten en het natuurlijke afsterven. Afgesproken werd de methode voor enkele middelen, o.a. DDT, HCH en Toxapheen uit te werken en dan verder te beslissen. Conceptvoorstellen zullen aan de leden van de werkgroep worden toegezonden.

Dr. A. P. Kole,
Voorzitter Afd. Wageningen.

**Hoe
maak
ik**

De afd. Bunnik-Houten e.o. organiseerde in 1957 een speciale cursus HONING, waarin het oogsten, ver- en bewerking, reclame, verkoop, eigenschappen van honing enz. behandeld werden. Voor de eindles was een schriftelijke vraag opgegeven om in het kort te omschrijven hoe deze leden hun eigen gewonnen honing aan de man zouden brengen. Ook enige cursisten der gevorderdencursus bijteelt hebben deze vraag beantwoord. Hieronder volgen de verschillende ideeën zoals de cursisten dit zagen. Wij verbinden hieraan nog geen commentaar, doch zien gaarne de mening van de lezers over dit wel uitermate belangrijke probleem. Reacties toezenden aan C. Pater Jzn., Achterdijk 26, Bunnik. Wij hopen in één of meer artikelen er dan nader op terug te komen.

C. Pater Jzn.

Reclame voor Nederlandse honing?

HOE ZOU IK RECLAME MAKEN VOOR MIJN (ONZE) HONING?

Om te beginnen vertel ik de mensen hoe goed honing is in vergelijking met andere zoet-materialen waarvoor ze grif geld geven. Vooral voor kinderen beveel ik het zeer aan in deze nerveuze tijd. In clubverband of eventueel groter, kunnen we reclame maken b.v. in plaatselijke bladen, tijdschriften e.d. Of bijv. een folder in iedere brievenbus, vooral aantrekkelijk (een beetje kleurig en desnoods met plaatjes) doet ook al veel. De tekst hiervan liever wat primitief dan wetenschappelijk. Tenslotte zelf veel honing gebruiken een er gezond uitzien. Honing hiervan de schuld geven. Suggestie doet ook veel.

BUNNIK. MEVR. A. THOLEN-SCHMIDT.

Honing zou ik aanprijzen als een volwaardig natuurprodukt, dat alle bestanddelen bevat om fit te blijven, en licht verteerbaar is. Door iedereen te gebruiken, jong of oud, gezond of ziek. Onze Ned. bijenhoning is het onvervalste produkt, door de bijen bereid, waarin voor ieder mens mineralen, vitaminen A B en E en vele andere voedingsstoffen voorkomen. Als plaatselijk imker zou ik dit in kleine circulaire en advertenties in plaatselijke verenigingsblaadjes, of wijkuitgaven aanbevelen.

UTRECHT.

P. J. SPRONG

Teneinde reclame te maken voor onze honing zouden wij veel monstertjes aan geïnteresseerden uitgeven, ze laten proeven en er wat bij vertellen, eerst over het wonderbare leven der bijen, daarna over de honing. Verder met advertenties, deelname aan de Nat. Honingtentoonstelling, enveloppen gebruiken met honingreclame erop e.d. Zo mogelijk met honing naar markten te gaan, folders verspreiden, een film over bijen en Honing zouden we moeten hebben, proberen de radio hiervoor beter te benutten, reclamebiljetten voor de ramen enz.

BUNNIK

MEVR. B. WITJES-BERENDSE.

Reclame maken voor honing is niet zo moeilijk als het lijkt. Vooral als we overtuigd zijn dat de Ned. honing in kwaliteit alle andere honing vaak ver overtreft. Hiervoor is het noodzakelijk dat deskundigen vergelijkingen maken op grond van wetenschappelijke onderzoeken, en dat die deskundigen de resultaten openbaar maken. Collectieve reclame is vanzelfsprekend de enig juiste weg. Laten we dan namens de hele Ned. Imkerswereld de medische wereld maar eens bestormen en die wereld aan het verstand zien te praten dat er werkelijk genezende werking in deze honing zit. Natuurlijk verkopen we dan alleen maar goede honing, en geen minderwaardige zoals helaas nog maar al te vaak voorkomt.

Als dit eenmaal in orde is kunnen we bekendheid aan honing gaan geven in dames- en weekbladen en zelfs in persoonlijke folders gaan aanprijzen en bekend maken. Bij het verkopen van honing een receptenfolder bijgeven of i.d. Kortom er zijn vele mogelijkheden.

DRIEBERGEN.

J. HAALBOOM.

De afdelingen zouden voor het propageren en de verkoop van honing veel meer moeten samenwerken en voorlichting geven aan doktoren, plattelandsvrouwen en boerinnenorganisaties, demonstratieavonden en al deze dingen meer. Ook de plaatselijke winke-

liers niet vergeten. Vele afdelingen doen hier nog veel te weinig aan voor hun leden, aan al deze dingen kunnen zij een voorbeeld nemen aan wat de afd. Bunnik-Houten doet.

SCHALKWIJK.

J. VAN WIJK.

Eerst zoveel mogelijk honing in eigen kring zien te plaatsen. Via de landbouwrubrieken van de radio en verder zoveel mogelijk in coöp. afzet zien te zoeken. Ook niet te zuinig zijn met gratis monsters en zorgen voor goede kleinverpakking van honing.

VLEUTEN.

C. ROODENBURG.

Voor honing kunnen we nooit teveel reclame maken o.a. via damesbladen, radio enz. Uitkomen met stands op tentoonstellingen, hetzij persoonlijk of in verenigingsverband. We kunnen niet genoeg denken aan de slagzin: Adverteren doet verkopen. Ook markten mogen we niet vergeten. Er zijn steeds wel aardige dingen te vinden om reclame te maken, want adverteren in damesweekbladen is voor imkers nog al kostbaar. Maar ook hier gaat de kost voor de baat. Wat denkt u van dit rijmpje:

Wij hebben HONING

De echte Nederlandse,

Zo zuiver en rein

Moet u bij ons zijn.

BUNNIK

MEVR. F. PATER-OSKAM

Trachten in afdelingsverband of persoonlijk plaatselijke acties op touw te zetten, aantrekkelijk en bijzonder. Zoveel mogelijk mensen voor bijen en honing trachten te interesseren. Ook bij de televisie zijn mogelijkheden, dat weten we, daar de afd. Bunnik 2 jaar geleden reeds voor de televisie optrad. Ook in adverteren zitten nog vele mogelijkheden.

BUNNIK.

W. J. HOOGSTRATEN Jr.

De beste reclame voor Ned. honing is ze op alle mogelijke manieren te gebruiken en altijd gezond en fit te zijn, waardoor anderen zich af gaan vragen hoe dat komt. Schotel uw kennissen en familie rustig honing voor en vertel en passant over de vele gebruiksmogelijkheden en de voedende en genezende eigenschappen, en vooral dat je van honing niet dik wordt. Verras een zieke met een bokaal versterkende honing en geef zo af en toe honing, raathoning o.i.d. cadeau i.p.v. iets anders. Zorg dat je zoveel mogelijk van het eigen produkt weet, en ook de verschillen met buitenlandse honing, en waarom ze vaak minder lekker is. Breek andere honing echter nooit af. Bedenk ook de markt niet met afbraakprijzen. Door te lage prijzen haal je het produkt naar beneden, geef het dan liever weg.

BUNNIK.

Mej. H. F. C. MEEMS.

In eigen kring zoveel mogelijk propaganda maken. Zorgen voor een advies of richtprijs in afdelings-, gewestelijk- of prov. verband. Coöp. zou ik weinig voor voelen, maar zelf rechtstreeks aan de consument leveren. Ieders afzetmogelijkheden zijn verschillend, maar ik zou het zoveel mogelijk in eigen hand houden.

BUNNIK.

J. THOLEN.

Niet vergeten dat voor radiopraatjes e.d. over honing een vrouwenstem veel geschikter is (veel zachter) dan van mannen. En in eigen kring, uw eigen dokter zijn, met honing.

BUNNIK.

A. N. WITJES.

De Wereld van de Honingbij

(vervolg)

Toen ze dit te pakken hadden, ving en merkte hij er enige, die op het schaalte zaten te zuigen en bevrijdde hen een voor een op punten ten noorden (d.i. op de voederplaats) ten oosten, ten westen en ten zuiden van de kast, op dezelfde afstand daar vandaan als de voederplaats, waar ze waren gedresseerd, zich bevond. Hij mat de tijdsduur, die elke bij nodig had om thuis te komen en hij vond, dat die, welke losgelaten werden op de oorspronkelijke voederplaats ten noorden van de kast, in ongeveer een halve minuut thuis kwamen; de bijen, die op gelijke afstand naar het zuiden van de kast werden bevrijd, hadden ongeveer vijf maal zo lang nodig om thuis te komen en de bijen, die losgelaten werden ten oosten en ten westen van de kast hadden tijden nodig, die hiertussen lagen. Wolf verklaarde deze verschillen door de veronderstelling, dat bij het bevrijden, elke bij haar handelwijze omkeerde van haar tocht naar het schaalte toe en recht naar het zuiden vloog, op een afstand, gelijk aan die tussen de kast en het schotelte, waarop ze (haar kast op dit punt niet vindende) op goed geluk in een cirkel ging vliegen, tot ze tenslotte haar weg terug weervond. Daar de bijen, die recht ten zuiden van de kast werden vrijgelaten, nog verder zuidelijk vlogen tot een punt 2 maal zo ver als de afstand tussen hun kast en de oorspronkelijke voederplaats en helemaal in de verkeerde richting, hadden ze er natuurlijk veel meer tijd voor nodig om thuis te komen dan de bijen, die in het oosten, en westen van de kast losgelaten werden, die niet zover in de verkeerde richting behoefden te vliegen. Dit wijst er op, dat de bijen niet alleen de richting, die ze moeten nemen bij het verlaten van de voederplaats om hun kast te bereiken, maar ook de „afstand” of „tijdsduur,” die ze in deze richting moeten vliegen kennen.

Wolf kreeg nog meer bewijzen door het vangen van een aantal bijen op de voederplaats en deze een uur lang in een kooitje op te sluiten, voor hen weer op de voederplaats in vrijheid te stellen. Deze bijen hadden meer tijd nodig dan normaal om thuis te komen. Gedurende de tijd van gevangenschap, was de zon een beetje verplaatst en Wolf vond, dat als hij

de kast onder eenzelfde hoek verplaatste als onder welke de zon zich had verplaatst, de bijen veel vlugger thuis kwamen. Aldus toonde hij aan, dat de bijen de zon gebruikten als hulp om hun weg naar huis te vinden.

Wanneer, terwijl de bijen weg zijn om te halen, hun kast een klein eindje naar een zijde van zijn standplaats wordt verschoven, worden de terugkerende haalsters duidelijk zeer in de war gebracht en ze zullen blijven rondvliegen en soms zelfs aanvliegen en een tros vormen op de oude plek. Ze herinneren zich de positie van hun kast in de ruimte. Beth toonde reeds in 1898 aan, dat als bijen uit een doos in het open veld, op een flinke afstand van hun woningen, werden vrijgelaten en hun transportdoos later een eindje opzij werd gezet, ze een tijdlang blijven rondvliegen en dat zij eerder naar het punt in de ruimte terugkeren, waar zij werden bevrijd, dan naar de doos.

Zoals men kan verwachten, is, zowel door von Frisch als door Wolf, aangetoond, dat de kleur en (meer in het bijzonder) de geur van de kast de terugkerende bij helpen, haar weg naar huis te vinden. Wanneer een bij, die „verdwaald” is, tenslotte haar woning weervindt, zal ze dikwijls geur verspreiden met haar geurklieren en op deze manier andere „verdwaalde” leden van haar volk helpen, hun weg naar huis terug te vinden.

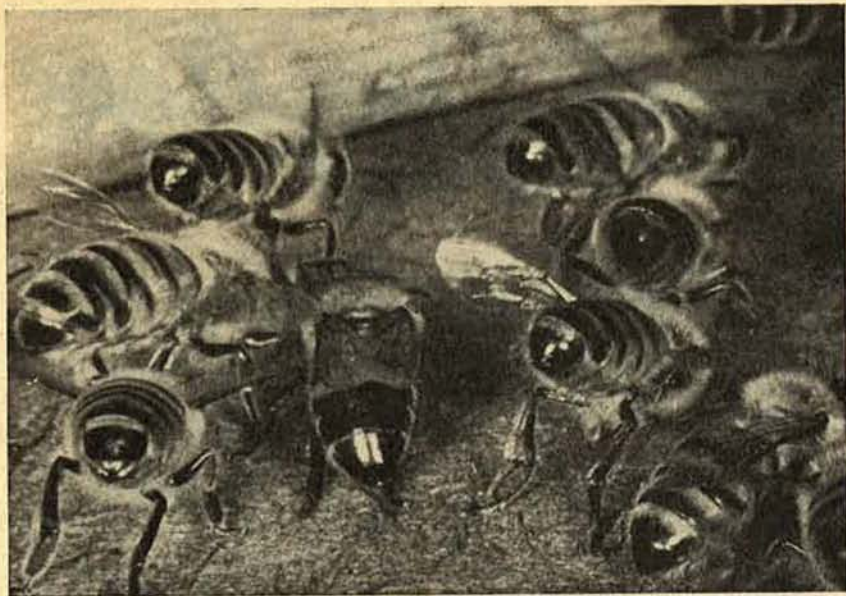
Een bij leert de plaats en de omgeving van een voedselbron op dezelfde manier als die, waarop ze de ligging van haar woning ten opzichte van de naburige voorwerpen leert. Het is schitterend door Opfinger aangetoond, dat bijen de kleur, vorm en geur van 'n voederplaats (of bloem) leren en die van de onmiddellijke omgeving (14 inches (35 cm) of minder), terwijl ze er naar toe vliegt, niet terwijl ze van de bron zuigt, noch (zoals vele mensen hebben verondersteld) terwijl ze haar zgn. oriëntatievluchten er omheen maakt, onmiddellijk nadat zij haar verlaten heeft na het drinken. Opfinger was in staat aan te tonen, dat een bij alleen de positie van de voederplaats leert ten opzichte van verderop gelegen zichtbare kentekenen, terwijl ze haar „oriëntatievlucht” om de voederplaats maakt, onmiddellijk voor ze naar huis terugkeert. Ze leert blijkbaar alleen de kwaliteit van het voedsel zelf, terwijl ze aan

het zuigen is. De haalbij schijnt aan een of twee dingen tegelijk haar aandacht te geven. Gedurende de drie of vier seconden, dat ze om het voerbakje vliegt voor er op te gaan zitten, concentreert ze haar geheugen op zijn kleur, vorm en geur en onmiddellijke omgeving. Terwijl ze er voor 'n paar min. zuigt, neemt ze niet de minste notitie van deze bijzonderheden, maar schenkt haar volle aandacht aan het voedsel zelf.

Dan terwijl ze om de voederplaats cirkelt voor naar huis te gaan (misschien wel driemaal zo lang als toen ze kwam), concentreert ze zich geheel op die verderaf gelegen kentekenen, die haar zullen helpen de plek in de ruimte terug te vinden. De honingbij gedraagt zich op volkomen dezelfde manier om haar kast terug te vinden, in het bijzonder de vliegspleet, en ze leert alleen de algemene standplaats van haar woning in de ruimte, terwijl ze deze verlaat en neemt details in zich op betreffende vorm, kleur en geur, wanneer ze weer terugkomt. Tijdens hun „speelvluchten” om hun woningen, zich voorbereidend om haalsters te worden, hebben jonge bijen natuurlijk de nodige gelegenheid al deze dingen te leren. In het begin schijnen ze in het bijzonder hun aandacht te schenken aan de voorzijde van de kast zelf, heen en weer er voor vliegend en er steeds naar kijkend en op deze wijze de eigenaardigheden van hun tehuis in zich opnemende, zo, dat zij hun weg terug weer kunnen vinden. Later wagen ze zich meer dan een paar meter verder weg en ze beginnen dan de verder afgelegen omgeving van hun woningen te bestuderen.

Bijen houden hun sprieten flink vooruitgestoken, wanneer ze 'n kast of 'n bloem naderen. Blijkbaar is dat een teken, dat ze hun reukorganen in werking zetten en proberen de geur, verbonden aan de voorwerpen, die ze naderen, op te vangen.

De resultaten van enige kort geleden door von Frisch gedane onderzoeken hebben aangetoond, dat een honingbij een tot nu toe onvermoed zintuig bezit, dat haar helpt, haar weg in het veld te vinden. Hij heeft het bewijs geleverd, dat de honingbij in staat is, het vlak van de polarisatie van het licht, dat gereflecteerd wordt door een wolkenloze, blauwe hemel, op te merken en dat dit vermogen haar steunt bij het zich in de ruimte te oriënteren. Wij zullen dit zintuig verderop bespre-

minder op elkaar vallen. Dikwijls zal de danseres wel een halve minuut of langer doorgaan op deze wijze te dansen op dezelfde plaats van de raat en daarna misschien naar een ander gedeelte van de raat gaan en de dans herhalen voor 'n andere groep bijen. Bij de kwispeldans trekt de danseres ook de figuur van een 8, maar deze keer liggen de beide cirkels niet bovenop elkaar, maar ze zijn van elkaar gescheiden door een langere of kortere lijn. Terwijl ze deze rechte lijn tussen de cirkels trekt, kwispelt de danseres meer met haar hele lichaam dan alleen met haar achterlijf, heftig heen en weer. Sommige bijen op de raat, die dicht bij de op een van de beschreven manieren dansende bij zitten, proberen haar in de rondte te volgen en haar lichaam aan te raken met hun spriet. Het is door dit te doen, dat ze van haar hun inlichtingen krijgen.

De bijen, die op deze manier hun volle aandacht aan de danseressen geven, zijn merendeels óf jonge bijen, die er juist aan toe zijn voor het eerst te gaan halen, óf oudere haalsters, die misschien op de voorgaande dag reeds hebben geleerd, een speciale bloem met voedsel in verband te brengen, maar in de kast blijven wachten, tot ze uit de dansen van andere haalsters, die juist zijn thuisgekomen van een bezoek aan die bloemen, vernomen hebben, dat er weer voedsel in deze bloemen aanwezig is.

(Wordt vervolgd)

ken, wanneer we de manier in oogen-schouw nemen, waarop succesvolle haalsters in staat zijn de dansen, die ze maken bij terugkomst in hun kast, te richten en waarvan andere leden van hun volken inlichtingen kunnen krijgen betreffende de plaatsen van speciale voedselbronnen.

Bijna al onze wetenschap omtrent de middelen, waardoor de bijen inlichtingen krijgen van andere leden van hun volken over voedselbronnen, is te danken aan het genie en de nauwgezette onderzoeken van Prof. von Frisch. Hoewel verscheidene mensen, zoals Spitzner in 1788 en Root in 1886, er vroeger al op gewezen hadden, dat de bekende dansen van haalsters, die juist thuis zijn gekomen, als communicatiemiddel dienen om andere leden van hun volken aan te sporen, voedsel te gaan verzamelen van de juiste bronnen, was von Frisch de eerste, die beslissend aantoonde, dat zo'n „taal” bestaat. Hij is ook verantwoordelijk geweest voor het eigenlijke, daarop volgende onderzoekingswerk, dat de opheldering van tenminste een deel van deze „taal” tot gevolg had.

Elke discussie over de „taal” der bijen is geneigd een schrijver te verlokken tot het gebruikmaken van menselijke uitdrukkingen, die leiden tot de voorstelling, dat de honingbij zich met overleg op deze manier gedraagt, om andere leden van haar volk op te wekken op speciale drachtplanten te gaan halen, waarover zij hun de juiste aanwijzingen geeft. De schr. wil het daarom volkomen duidelijk maken, dat hij geen enkel bewijs kent, waaruit blijkt, dat werkbijen met overleg andere leden van hun volken mededelingen doen. Hij gelooft eerder, dat die handelingen van de kant van bijen, van welke andere bijen inlichtingen krijgen, volkomen onbewust en automatisch gedaan worden en zonder enige opzettelijke bedoelingen voor het geven van informaties.

In 1923 publiceerde von Frisch details van proefnemingen, die aantoonde, dat het door middel van dansen van succesvolle haalsters op de raten van de kast is, dat bijen aangeworven worden op de speciale drachtplanten te gaan halen. Hij beschreef twee dansen, een „rondedans” en een „kwispeldans.”

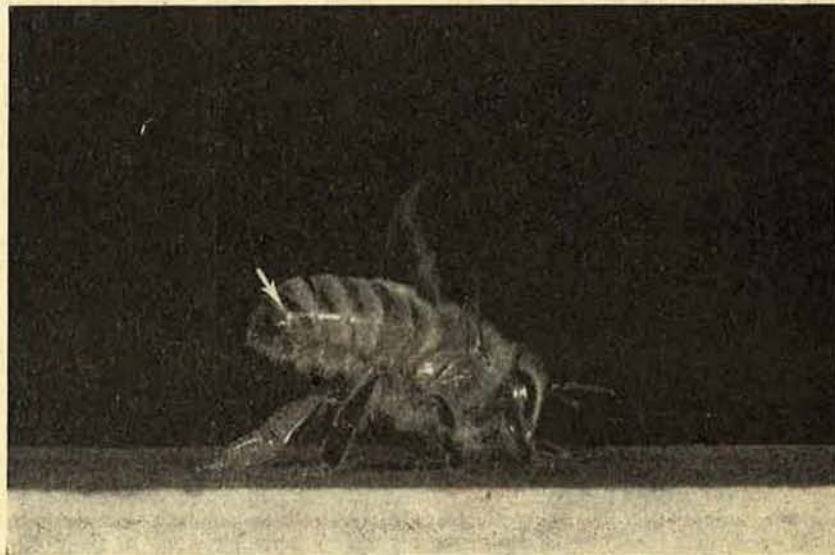
Bij de rondedans draait de danseres in cirkels op dezelfde plek rond, eerst in de ene, dan in de andere richting. In feite trekt ze de figuur van een 8, waarvan de beide cirkels meer of

VERSPREIDING VAN GEUR DOOR WERKBIJEN.

Een „verdwaalde” werkster, die haar woning terug vindt, ontbloomt haar geurklier en waaiert een luchtstroom over die klier door middel van haar vleugels. Zo verspreidt zij de geur, die andere leden van haar volk aantrekt.

Boven: Een aantal werkbijen, die hun geurklieren bij de ingang van de kast ontbloomt (2,2 ×).

Beneden: De typische houding van een werkbij die de geur van haar geurklier verspreidt (stertselt). De geurklier is door het pijltje aangegeven (3,8 ×).

uit de Jaagkieps

Koninklijk voedsel.

Het K.V. is niet een probleem van de laatste jaren. In de Jaagkieps van 1941-5 kwam deze stof voor het eerst ter sprake en wel naar aanleiding van een bericht in Gleanings 1939-1, waarin medegedeeld werd, dat er onderzoeken plaats vonden met K.V. als tonische stof voor ondervoede kinderen.

Ook toen werd de werking in twijfel getrokken, hetgeen bleek uit een door het Oostenrijks bijenblad Kärtner Biene 1937-1 uit de Posener Imker overgenomen artikel. Hierin was sprake van een Amerikaan, die dagelijks 1 kg „bijenmelk“ oogstte en hiermede grote en zeer vruchtbare hennen en hanen teelde. Hij wou het middel ook op mensen toepassen. De mededeling sloot met de vermaning „Achtung, Achtung Lebemänner“.

Er is dus niets nieuws onder de zon. De Amerikaanse groothandelaar in honing, R. B. Willson te New-York is een voorstander van het K.V. en heeft hierover in American Beejournal van september en oktober een paar grote artikelen geschreven; hij maakt hierin ook melding van de onderzoeken van de vooraanstaande groot-imker Charles Mraz. Deze nam proeven met mannetjes ratten en wel met 24 stuks. Deze kregen hetzelfde voedsel, maar twaalf kregen een bijvoeding met K.V. Toen de proef beëindigd was, bleken de testikels van de K.V. ratten 2 maal zo groot te zijn dan die van hun lotgenoten. Dus Achtung, Achtung Lebemänner.

De vorige maand heb ik geschreven dat ik de voorstanders van het K.V. aan het woord zou laten. Er zijn bronnen genoeg: Australische vakbladen geven uitvoerige artikelen, hetgeen ook het geval is met de Franse en Italiaanse. In Engeland bestaat een grote reserve evenals in Duitsland en Zwitserland, ofschoon in enkele duitse bladen de Italiaanse proefnemingen worden vermeld. In ons land, dat toch ook op het gebied van geneesmiddelen geen slechte plaats inneemt, heeft K.V. nog niet de belangstelling der onderzoekers weten te trekken. Het lijkt mij geschikt door de artikelen van Willson de voorstanders van het K.V. te laten spreken.

Willson begint met te zeggen, dat men eerst niet veel vertrouwen in

K.V. had, maar daarin komt verandering. Het herstel van de Paus gaf vertrouwen alsmede de mededeling van de President van Chili, die 80 jaar is en in maart 1957 verklaarde, dat hij door het gebruik van K.V. in staat was de kracht op te brengen om zijn moeilijke taak te volbrengen.

Opvallend is de volgende mededeling van Willson:

Wel, het gehele wonderlijke verhaal kan nu verteld worden. Wij hebben resultaten van klinische onderzoeken en weten nu, dat K.V. is (hetgeen door de wetenschap is bewezen) een grote gave voor het mensdom. Willson komt tot deze gevolgtrekking door het werk van franse geleerden (o.a. Dr R. Chauvin; en dr. H. Destrem te Bordeaux).

De laatste dokter nam in 1956 proeven met 134 personen van 70 tot 75 jaar oud, zij waren afgeleefd en seniel. Zij kregen een inspuiting in de aderen van 20 mg ge-ophiliseerd K.V. en wel om de andere dag. Na zes injecties, soms, eerder, kwam de reactie. De eetlust kwam terug en gewichtstoename was het gevolg, zij kwamen in een toestand van levensvreugde, hetwelk volgens Chauvin een zeer besliste karakter-trek van het K.V. is. Bij mensen met lage bloeddruk trad verbetering op, maar bij personen met hoge druk werd deze niet groter.

Ik heb ergens gelezen dat ze 't beter doen als je ze koel houdt...

Gleanings.

Een geval van Dr. H. Destrem: Een vrouw van 50 jaar was zeer zenuwachtig, leed aan hevige hoofdpijnen, krampen in de keel, slapeloosheid, pijn in de rug, flauwvallen en had neiging tot zelfmoord. Na zes injecties was deze neiging verdwenen, zij kreeg belangstelling in haar da-

gelijks werk, sliep beter en leidde een normaal sexueel leven. Haar nervositeit verdween. Willson besluit zijn eerste artikel met: Wij in Amerika zeggen tot Dr. Chauvin en medewerkers, many, many thanks.

In het oktobernummer 1957 van A.B.J. vervolgt Willson zijn verslag en wel met berichten uit Italië. Dit bevat veel medische termen en is dus moeilijk weer te geven. Enige jonge professoren van de universiteit van Florence hebben proeven bij de behandeling van 42 jonge kinderen genomen, variërende in de leeftijd tot 7½ jaar en 8 babies welke te vroeg geboren waren en binnen twee uur na hun geboorte in de kliniek gebracht waren. Twee van hen waren met bacteriën besmet en een derde leed aan een hersenbloeding en vertoonde tekenen van verstikking. Volgens medici zijn te vroeg geboren babies moeilijk te behandelen. Eén van de besmette babies stierf op de 17e dag zonder met K.V. te zijn behandeld. De andere nam gedurende de 14 dagen dat hij met K.V. werd behandeld, in gewicht toe en ging toen op verzoek der ouders mee naar huis. De baby met de bloeding nam de eerste 17 dagen niet in gewicht toe, ondanks herhaalde bloed-transfusie en toedienen van antibiotica. Maar na de 18e dag, toen voor de eerste keer K.V. in ge-ophiliseerde staat was gegeven, nam het gewicht gestadig toe. Onder geophiliseerd wordt verstaan: het proces, waarmede een vloeibare stof onder vacuüm, bij lage temperatuur gedroogd wordt. Om deze stof daarna te kunnen inspuiten wordt hij vermengd met gedestilleerd water. De acht andere babies reageerden gunstig op de K.V. behandeling en namen gedurig in gewicht toe.

De kinderen welke aan verkeerde voeding leden, werden na gebruik van K.V. zwaarder.

Het rapport van de leider der proeven, Dr. Prosperi bevat echter niet uitsluitend wonderlijke genezingen, maar hij bevestigt, dat in elk geval, indien K.V. wordt toegediend, een gewichtstoename het gevolg was, onverschillig de leeftijd van de patiënt, de wijze van toediening en de doses. Dr. Prosperi en zijn helpers besluiten met de mededeling dat K.V. een eigenschap bezit die van beslissende invloed is bij de behandeling van kinderen met te weinig gewicht en zij komen tot de volgende waarnemingen: 1e K.V. is geschikt om de eetlust in de meeste gevallen op te wekken.

2e In de regel zijn de zichtbare re-

sultaten eerst merkbaar na de eerste 20 dagen der behandeling.

3e De waarde van K.V. werd gecontroleerd door een onderbreking in de behandeling. Als na de eerste 20 dagen het toedienen van K.V. werd gestaakt dan volgde een stilstand in de gewichtstoename, gaf men weer K.V. dan nam het gewicht weer toe.

4e Bij studies van het bloed toonde analyse aan dat behandeling met K.V. het aantal rode bloedlichaampjes vergroot.

Dr. Prosperi deed van zijn bevindingen mededelingen op de 1e Nat. Vergadering voor de Studie van Bijenprodukten in het kader der Biologische Geneeskunde, welke uitging van de Italiaanse Bijenhouders Vereniging. Er waren 20 lezingen, waarvan 6 over K.V.

Willson dankt ook de Italiaanse geleerden: wij, in de V.S., hongerig naar kennis van het K.V., brengen hulde voor Uw pionierswerk en wij zeggen met voldoening: many, many thanks.

Het Check-Off Plan.

Wat is dit? Bewust van de noodzakelijkheid dat de bijenteelt (in de V.S.) zich zelf moet helpen in de concurrentie heeft men een fonds gesticht om gelden daarvoor te verkrijgen. Het idee is van de National Honey Packers and Dealers Association en dit vond gretig onthaal bij de American Beekeepers Federatie. De Honey Industry Council of America heeft het uitgewerkt en door deze samenwerking op geheel vrijwillige basis hoopt men met kleine opoffering veel geld bijeen te brengen.

Hoe het werkt?

De handelaar, welke de honing verkoopt en meewerkt aan het plan vraagt aan de bijenhouder, van wie hij zijn honing koopt, of hij van elke (bus van) 60 pound geleverde honing 1 dollarcent van de rekening mag aftrekken. Dit bedrag wordt dan door de pakker verdubbeld en het geld is bestemd voor het Plan. Indien het een koop van 30.000 pound betreft ontvangt het Plan dan 10 dollar (2X500 X 1dollarcent).

De verrekening gaat als volgt: De bijenhouder ontvangt van de Pakker Planzegels ten bedrage van 10 dollar en wel voor 5 dollar in Producenten zegels en 5 dollar in Pakkerszegels. Deze zegels zijn keurig uitgevoerd in blauw voor de producenten en in bruin voor de Pakkers en dat in verschillende waarden. Zij zijn voor elke Pakker (lid of geen lid) van de National Honey Packers and Dealers Association verkrijgbaar. Het minimum van een transactie is voor beide partijen 50 dollarcent.

In Staten, waar reeds een ander systeem in deze richting werkt, zal dit blijven bestaan.

Over de bijengebrachte gelden beslist alleen de Honey Industry Council. Reeds zijn gelden afgedragen aan het American Honey Institute

OPLOSSING JUBILEUMPRIJSVRAAG

1. raampjes; 2. simplex; 3. vlak; 4. bodem; 5. reizen; 6. zink; 7. reisraam; 8. water; 9. zwerm; 10. spaarkast; 11. blikjes; 12. draden; 13. klaver; 14. crocus; 15. uitlaat; 16. beroker; 17. heide; 18. linde; 19. vitrine; 20. dansen; 21. spoorwiel; 22. wilg; 23. wilgenroosje; 24. gaatjes; 25. appel; 26. observatie; 27. peer; 28. koningin; 29. vuilboom; 30. mosterd; 31. kunst-raat; 32. dathepijp; 33. was; 34. paardebloem; 35. sluier; 36. slinger; 37. ontzegelen; 38. zeven; 39. para; 40. tong; 41. kunstzwerm; 42. bijenhuis; 43. suiker; 44. bokaal; 45. secties; 46. carbol; 47. flevo; 48. zeeaster; 49. larve; 50. eitje; 51. pollen; 52. lezing; 53. vliegplank; 54. voeren; 55. vereniging; 56. bevuilen; 57. koolzaad; 58. klimop; 59. darren; 60. broedkamer; 61. nectar; 62. drie; 63. werkbij; 64. raat; 65. cel; 66. dracht; 67. bestuiving; 68. komkommer; 69. spleet; 70. angel; 71. imkersdag; 72. drachtpauze; 73. rooster; 74. endeling; 75. film; 76. verenigen; 77. vliegbij; 78. roer; 79. monster; 80. wasmuis; 81. fijn; 82. aanplant; 83. wasdeksels; 84. nazwerm; 85. voorzwerm; 86. mijtziekte; 87. grof; 88. baard; 89. broednest; 90. kaasdoek; 91. borstplaat; 92. voer; 93. moerloos; 94. bestuiving; 95. roken; 96. beroker; 97. bruidsvlucht; 98. kastkaart; 99. doppen; 100. consulent.

dat reclame maakt voor honing en aan de American Beekeepers Federatie voor haar markt-programma. Ook wil men gelden voor wetenschappelijk onderzoek afstaan. De meeste tussenhandelaren ondersteunen het plan en 90 pct. der producenten stemmen toe als hun bijdrage gevraagd wordt. Men heeft deze verzocht hun afnemers, welke geen inhouding vragen, te verzoeken dit alsnog te doen (Gleanings 1957.9).

Astro-apistik.

In zijn rubriek Regurgitations in het British Beejournal 1957 25.5 haalt Dr. Fraser een artikel uit het nummer van de Leipziger Bienenzeitung aan, maar ik vermoed dat het uit het aprilnummer is. Het heeft tot titel: Een blik in de toekomst van de bijenteelt en betreft de mogelijkheid op de maan bijen te houden. Volgens een zekere Herr Kurt Schiffel uit Barnowitz hebben Dr. Lueger te Berlijn en een vermaard bioloog, dr. Spinner de maanoppervlakte gedurende de verduistering in december 1956 onderzocht en zij hebben grote hoeveelheden planten ontdekt op een aantal van de uitgewerkte reuzenkraters. De bloemen ervan waren van vreemde vorm en kleur en deze geleerden schatten, dat de nectar ervan zeker 75 pct. suiker zou bevatten.

Om deze nectar te kunnen oogsten heeft men twee Duitse bijenrassen gekruist en wel de IJskoning en de Reuzenbij. De gewonnen kruising kan bij zeer lage temperatuur werken, in onze zomers hebben zij te

veel te lijden van de hitte. Men heeft ze de naam van Maanbijen gegeven.

Er schijnt één maar te zijn: de maanhoning zal gebruikt moeten worden voor technische doeleinden, daar deze honing bij mensen Nosema zal verwekken.

Natuurlijk zegt Dr. Frazer, is er een organisatie gevormd om de nodige maatregelen te nemen en deze draagt de naam van:

Fachauschuss für Astro-Apistik.

Honingoogst in Amerika.

In Canada schat men de oogst van 1957 op 34 miljoen pound, dat is 10 miljoen meer dan in 1956; de honing is van uitstekende kwaliteit. Daar er van de oogst van 1956 nog een overschot is, willen de Canadese imkers een embargo op de invoer van honing totdat de eigen oogst is verkocht.

In de V.S. schat men de oogst op 235.413.000 pound, dat is 10 pct. meer dan in 1956. De gemiddelde opbrengst per volk is 43.5 pound tegen 40.2 pound in 1956. Het aantal volken wordt geschat op 5.406.457 tegen 5.331.000 in 1956. Men verwacht geen moeilijkheden bij de afzet. (Gleanings 1957. 11).

En in Zwitserland

Deze was in 1957 weer slecht. Van de 600 berichtgevers deelden er 90 pct. mede, dat de oogst gering was, velen hadden geen overschot, anderen slechts 1 tot 3 kg. Rond 225.000 volken gaven niets en slechts 110.000 een oogst van 3 tot 5 kg. De gemiddelde opbrengst is in de laatste 10 jaar gedaald. Bij de hoge suikerprijs is inderdaad veel idealisme nodig om de bijenteelt trouw te blijven aldus de Schweizerische Bzt. 1957.11.

Dorstig werk.

Op een (Engelse) weekend school vertelde een spreker dat een bijenvolk soms 2 koninginnen gedurende lange tijd in één volk dult.

„In mijn observatiekast, zeide hij, sloeg ik eens twee koninginnen op één raat gade en wel van 's morgens 9 uur totdat ik 's avonds om 10 uur voor een kleine verfrissing uitging. En toen ik terugkwam, wat dacht ge, dat ik zag?”

Waarop een stem uit het gehoor: „Vier koninginnen” (B.B.J. '57 3.8).

Onze frontplaat.

Een lezer uit Berkum bij Zwolle deelde ons mede, dat het Natuurhistorisch Museum te Tilburg een fotocopie bezat van een gobelin, waarop bijenhouders bezig waren tijdens de nacht bij lampen vlinders op te jagen. Genoemd museum was zo welwillend ons deze foto voor ons M.S. te lenen. Het is een prachtige plaat en voorzover mij bekend nog niet afgedrukt. Het type van de kasten is wel zeer vreemd, ik vermoed dat een kunstenaar uit Zuid Duitsland het ontwerp gemaakt heeft.

Onze dank aan de tipgever en aan het Museum te Tilburg.

Jékavé.

Terugblik

door H. G. Maagendans

(Vervolg)

Tengevolge van de mogelijkheden, geschapen door statutenwijzigingen, welke 1 januari 1906 in werking waren getreden, maakten verschillende onderafdelingen zich los van de provinciale afdelingen, waartoe zij tot nu toe hadden behoord, en gingen een zelfstandig leven als afdeling van de vereniging leiden. Deze tendens zette zich ook in 1907 voort, waardoor de vereniging langzaam maar zeker naar haar tegenwoordige structuur groeide. Het verenigingsleven werd daardoor krachtiger en opgewekter. Tegelijkertijd groeide het besef, dat het voor een lonende en rationele bijenteelt nodig was de vaste bouw te verlaten en er was dan ook reeds een behoorlijke propaganda voor de overgang op kasten.

Ook de coöperatieve gedachte vond meer en meer ingang. In navolging van de reeds eerder vermelde coöperatieve zemerij „de Gelderse Vallei” werden gelijke organisaties gesticht te Frederiksoord, Oldenzaal, Deurne, Gemert, Alphen en Riel. Naast de bestaande bijenmarkten, waarvan de belangrijkste waren de Klomp, Eerbeek, Bennekom en Apeldoorn, ontstonden bijenmarkten te Helenaveen, Venlo, Amerongen en Winterswijk.

Het ledental was op 1 januari 1907 weer gestegen tot 2046 en gezegd moet worden, dat de activiteit van een vereniging met een zo betrekkelijk gering ledental, verspreid over heel Nederland, belangrijk was en dat een vergelijking met de activiteit, welke thans door een groot aantal afdelingen wordt ten toon gespreid, wel eens zeer in ons nadeel kon uitvallen.

Als uitvloeisel van het streven naar coöperatie op elk gebied, zocht men naar wegen om tot centrale aanmaak van kasten te komen. Dit maakte een punt van bespreking uit op de alg. vergadering, waarbij tevens de kwestie van de uniforme raammaat ter sprake kwam. Velen zagen toen reeds de noodzaak in van een standaardraam. Men kwam echter nog niet verder, dan dat het H.B. zou uitzien naar mogelijkheden, om de eenvoudige imker op billijke wijze woningen met losse bouw te verschaffen. Het psychologisch juiste ogenblik om een bescheiden afd. Handel in het leven te roepen, werd niet benut.

Een van de H.B. leden, die van de oprichting af zeer veel voor de beweging had gedaan en o.a. de stoot tot oprichting van de eerste coöperatieve zemerij, de Geldersche Vallei had gegeven, de heer A. C. van Daalen bedankte als H.B. lid, wat zeer zeker een groot verlies voor de vereniging is geweest.

Op de alg. verg. gehouden in december 1907 maakte het maandschrift een belangrijk punt van bespreking uit. Velen hadden kritiek. Met name het feit, dat de redactie de rubriek van de maandelijkse werkzaamheden had laten vervallen, ondervond weinig waardering. Men wees op het in de loop van het jaar verschenen blad „De Praktische Imker” dat beter gaf, hetgeen

de lezer verlangde. Verder meende men, dat illustratie een eis des tijds was.

Ingevolge de op de voorjaarsvergadering gedane toezegging, was een zesttal verschillende bijenkasten ter beoordeling aangevoerd, waaronder de Tukkerkast, hier en daar nog in gebruik en de kasten van Kelling, wiens Simplexkast later de meest verbreide kast zou worden. De prijzen varieerden van f 6,— tot f 10,— wat voor die tijd als nog al prijzig moet worden beschouwd.

In de plaats van de afgetreden heer Van Daalen wordt in het Hoofdbestuur benoemd de heer T. C. Hootsen, auteur van het boek „De Bijenteelt”, dat nog steeds de moeite van het lezen waard is.

In het aprilnummer van 1908 verscheen de eerste advertentie voor zwermen met Italiaanse koninginnen. Voor zwermen van drie pond varieerden de prijzen van f 10,50 in mei tot f 7,— in oktober.

Wat de honingopbrengst betreft was 1907 zonder uitzondering in alle delen van het land slecht. Het H.B. stelde de gelegenheid open om gezamenlijk tegen de billijkste prijs suiker (niet accijnsvrij) aan te kopen, waarvan veel gebruik werd gemaakt. Mede tengevolge van de slechte oogst hadden de markten dat jaar niet veel te betekenen. In Veenendaal werden — slechts — 2000 volken aangevoerd, van een gehalte beneden het middelmatige. Schijnbaar werd veel kunsthoning ingevoerd, die dan hier te lande als zuivere natuurhoning voor goede prijs werd verkocht.

Het H.B. overwoog maatregelen ter bestrijding van dit euvel en kreeg toestemming honingmonsters te laten onderzoeken aan het Rijkssuikerlaboratorium te Amsterdam. Dit had een onverwacht gunstig resultaat, zodat het buitenland tenminste niet meer vervalste produkten ongehinderd onder de naam honing hier te lande kon invoeren. Ondanks het ongunstige jaar steeg het ledental met 220 tot 2206. Daar de drie kandidaten, die zich hadden opgegeven voor het examen „bijenteeltleraar” alle drie zakten, drongen verschillende leden er nogmaals op aan het examen te splitsen in een praktisch en theoretisch gedeelte.

Op de voorjaarsvergadering van 1908 deden enkele der aanwezigen mededeling over het overwinteren van de volken op suiker, iets wat destijds slechts door een enkeling werd toegepast, als de oogst zo slecht was geweest, dat moest worden gevreesd, dat de bijen anders de winter niet doorkwamen. Vooral bleek uit deze mededelingen, dat roer, waar veel volken bij een lange winterzit nog al eens last van hadden, bij suikervoeding praktisch tot het verleden behoorde. Ook verscheen in het maandschrift een uitstekende verhandeling over eenvoudige koninginneteelt.

Het aantal bijenmarkten onderging weer een uitbreiding. De afd. Arnhem en omstreken hield op 23 september 1908 haar eerste honing- en bijenmarkt in de Buitensociëteit (thans Gemeentemuseum) te Arnhem.

Tijdens de op 17 dec. 1908 te Utrecht ge-

houden tweede alg. vergadering bleek, dat de werkzaamheden van de bijenteeltleraar — die zeer vele waren — algemeen zeer werden gewaardeerd. Verscheidene afgevaardigden meenden dat het salaris van de heer Van Giersbergen, gezien zijn prestaties, te laag was. Deze voor de leraar verheugende actie, leidde echter niet tot het beoogde doel, omdat de verenigingskas het niet toeliet. Overigens begon de kritiek op de algemene leiding, die in latere jaren zo hoog zou oplopen, dat men over „Poolse Landdagen” sprak, zich nu reeds aan te kondigen. De secretaris zegt in zijn verslag: „De discussie kenmerkte zich zo nu en dan wel door pittige zetten” en „het is wel aardig dit elkander plukken door min of meer geestige opmerkingen aan te hooren” en iets verder „Het ware te wenschen, dat men zich wat wist te matigen” waarmede de sfeer ter vergadering wel ongeveer is getekend.

Tengevolge van de discussies over het maandschrift kreeg de redactie het recht af en toe eens een eigen cliché te plaatsen — de sporadisch verschenen vroegere afbeeldingen waren alle van geleende clichés — en maakte hiervan gebruik door als eerste foto in het februarinummer van 1909 het portret te plaatsen van de toenmalige alg. voorzitter de heer G. Baron de Senarclens de Graney.

Overigens blijkt uit het jaarverslag dat 1908 weer een slecht jaar was, nog ongunstiger dan 1906 en 1907. Weliswaar was de voorjaarsdracht goed en de zomerdracht redelijk, maar de heide mislukte en als in deze tijd de heidedracht, waar de hele bedrijfsmethode op was gericht, een mislukking werd, was het een slecht jaar. De vroege en zomerdracht werden niet benut om honing te winnen, maar om volken voor de heide te fokken. De honingmarkten hadden dan ook in 1908 niet veel te betekenen, bij gebrek aan aanvoer, maar de prijzen waren goed. Slingerhoning in flacons van f 1,60 tot f 1,80 per kg en dat in de geldswaarde van 1908. De halve cent bestond nog en men kon er nog wat voor kopen ook.

Ondanks het slechte jaar 1908 hield de stijging van het ledental aan. Het nam met 174 toe tot 2380. De geldmiddelen der vereniging daalden echter gestaag en het batig saldo aan het eind van het jaar bedroeg nog slechts f 232,87½. Dit had echter geen remmende invloed op de activiteit van de leden. De heer Van Os, later gedurende jaren secretaris der vereniging, stelde in zijn bijenstand „de Bree” te Amerongen een particulier observatiestation ten behoeve van de bijenteelt op, waarvan de gegevens van juli 1909 af in het maandblad werden gepubliceerd. Deze gegevens omvatten de resultaten van het weegvolk, het aantal vliegdagen, temperatuurverloop en neerslag. Tot troost van de lezer het volgende: In juli 1909 regende het 18 dagen, en er was een dag met onweer en een met hagel, 19 dagen was er een sterke wind. Er waren 4 heldere dagen waarvan 2

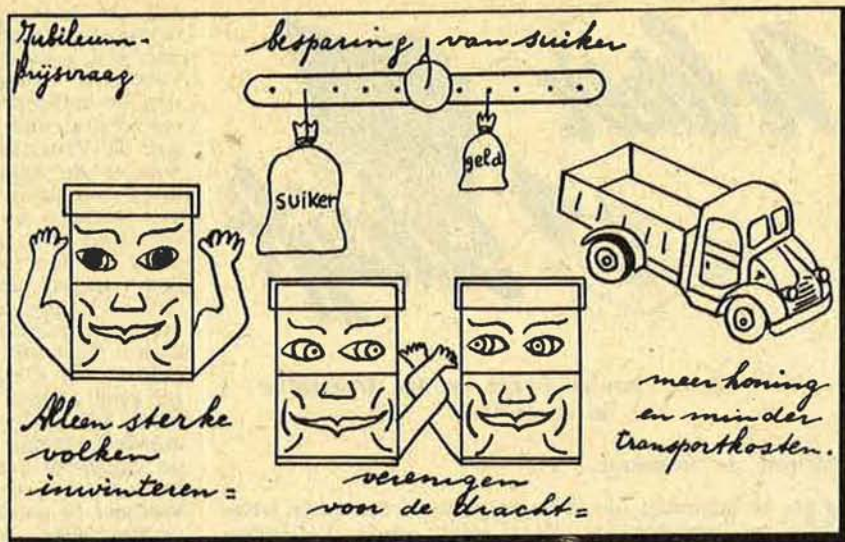
zomerse dagen. De toeneming van het weegschaaflvolk bedroeg over de hele maand 2200 gr oftewel ruim 4 pond en dat in de maand, waar in hoofdzaak de zomerdracht moet binnenkomen.

In het augustusnummer van het maandblad komt de eerste uitgebreide beschrijving met foto's voor van de simplexkast van de heer A. Kelting, die toen al vrij aardig vaste voet bij de losse bouw-imkers begon te krijgen en later met de door de heer Versteeg te Apeldoorn daaruit afgeleide V.S.-kast het terrein eigenlijk vrijwel geheel zou gaan beheersen, totdat de nuchtere kijk van de voorstanders van enkelwandige kasten de weg vrij ging maken voor eenvoudiger systemen.

Het belangrijkste winstpunt van het jaar 1909 werd waarschijnlijk door de tijdgenoten niet eens op de volle waarde geschat. Men krijgt uit het Groentje althans niet de indruk, dat men laaiend enthousiast was over het feit dat voor de eerste maal accijnsvrije suiker voor de bijen werd verstrekt en dat, terwijl er van 1909 werd gezegd, dat er geen jaar was geweest, waarin de honingnood zo groot was. Tijdens de alg. najaarsvergadering — een voorstel om slechts één algemene vergadering per jaar te houden, ging roemloos ten onder — wond men zich op over de verhoging van het quotum met 5 of 10 cts., maar over de accijnsvrije suiker lezen we in het verslag alleen „dat het laatste punt over suikervoeding een sterke spanning bij de aanwezigen veroorzaakte.” De quotumverhoging met 10 ct. werd overigens met redelijke meerderheid aangenomen. Er werd dat najaar 36.400 kg accijnsvrije suiker besteld. De voordelen van het overwinteren op suiker schijnen echter wel snel tot de imkers te zijn doorgedrongen, immers het ledental der vereniging nam ondanks de slechte oogsten toe — het suikerlid had zijn intrede in de vereniging gedaan.

Op het terrein van de praktische voorlichting wenste de ver. echter niet verder te gaan op de ingeslagen weg. De leerstallen, opvolgers van de vroegere modelstallen, bleken evenmin als deze aan de verwachtingen te beantwoorden en de hiervoor bestaande subsidies werden niet meer verleend. In de plaats daarvan zal het H.B. zich beraden over het oprichten van proef- en controlestations.

Het maandschrift mocht er — mede tengevolge van het optreden van een nieuwe redacteur en mogelijk ook tengevolge van de geleverde kritiek — zijn. In 1910 totaal 190 pagina's, 45 afbeeldingen. Het formaat was ongeveer de helft van het huidige. Behalve aan de praktijk, verschenen er ook artikelen, welke de anatomie van de bij en bijenziekten behandelden. Ook de vragenrubriek werd steeds veelvuldiger benut. Een der vragen luidde „Meermalen zag ik bijen, die, over een raat lopende, plotseling bleven stilstaan om sterk met hun lichaam heen en weer te schudden. Daar ik dit dikwijls zag, kent U dit misschien ook en ik wilde u vragen, waartoe dit schudden dient”. De redacteur wist het niet en het zou nog geruime tijd duren, voordat Prof. von Frisch dit geheim had ontsluit. 1910 behoorde stellig tot de vette jaren. Dit blijkt ook uit de opgaven van de afdelingen. De afd. de Nijverheid te Vrieschelo meldt ongeveer 1200 volken (50 losse bouw) opbrengst 16.000 kg.

Oplossing Jubileumpuzzel A. J. van Willegen, Goes

We plaatsen in dit nummer twee oplossingen van onze jubileumprijsvraag. Er zijn er meer binnengekomen, die we gaarne wilden plaatsen, maar de ruimte laat dat tot onze grote spijt niet toe. Alle inzenders onze hartelijke dank.

Ooststellingwerf verwerkte in zijn coöperatieve zemerij 10.000 kg. Afd. het Noorden 1000 volken in vaste bouw verkoopt 10.000 kg pershoning. Een groot deel van deze honing ging naar Duitsland en naar de koek- en banketbakkers. De prijzen werden over het algemeen te laag geacht. Er gingen dan ook weer stemmen op, om de buitenlandse honing zwaarder te belasten, teneinde een lonender afzet in eigen land mogelijk te maken — een geluid, dat nog steeds wordt gehoord. Het feit dat er bij de Regering een wijziging van de Tariefwet op stapel stond, maakte dit punt wel zeer actueel en menige pagina van het maandschrift werd dan ook aan de honingprijzen en hoe deze te verbeteren, gewijd. In het novembernummer van 1910 kwam een uitgebreid artikel voor, waarin het Kolbtoestel voor het slingeren van heidehoning werd beschreven en geïntroduceerd. Dit was niet het thans door ons gebruikte toestel, wat eigenlijk handkolbtoestel heet, maar de honinglosmachine (ook een woord van verdachte herkomst) later bekend als de „grote Triumf.” Het maandschrift onderging opnieuw een uitbreiding tot 20 pagina's per maand. Het formaat bleef ongewijzigd.

Dit besluit werd genomen in de 2de alg. vergadering in 1910 waar ook het onderwerp honingprijs en verkoop een belangrijk punt van de agenda was. Een der spr. haalde een geval aan van een Limburgse afd. dat degenen, die thans nog steeds hun honing tegen veel te lage prijs verkopen — en die zijn er nog vele — wel eens goed op zich mogen laten inwerken. De leden van de bewuste afd. hadden afgesproken een honingdepot te zullen vormen en daar aan tegen een tevoren vastgestelde prijs te zullen leveren. In de eerste tijd werd goed

verkocht. Na de heideoogst (in die tijd nog steeds de belangrijkste) ging het eerst door het maken van reclame nog goed, maar toen de imkers tegen veel lagere prijs gingen verkopen hield de verkoop van het depot geheel op. Ook thans moet de redacteur nog regelmatig ruimte in het maandschrift beschikbaar stellen om de imkers er op te wijzen toch met een goed produkt, dat een redelijke prijs waard is, niet onder de markt te werken.

Teneinde gevallen als hierboven vermeld te vermijden en om ook overigens tot een betere prijszetting te komen, werd in het Groentje in vele artikelen, waaronder zeer gedegene, opgewekt tot coöperatief werken in groot verband. Ook bekende grootimkers waren hiervan warme voorstanders.

Bij een in 1910 gehouden telling bleek dat de bijenhouderij nog gestadig achteruit ging. Het aantal volken was sinds de telling van 1904 gedaald van 111.270 tot 69.406, wat een achteruitgang met 37% betekent.

Dank zij de accijnsvrije suiker en het goede honingjaar steeg het ledental tot 3646, wat een vooruitgang van ruim 1000 leden betekende. Het aantal afd. bedroeg ten tijde van de alg. voorjaarsvergadering in 1911: 75. Uiteraard werd de financiële positie van de vereniging, dank zij de toevloed van nieuwe leden, aanmerkelijk beter.

Men kan van 1910 zeggen, dat het wat de opbrengsten betreft een goed jaar was met een buitengewoon goede heideoogst en dat het verenigingsleven stond in het teken van de coöperatie met het doel om tot een betere honingprijs te geraken.

(Wordt vervolgd)

Belëvenissen van ne imker op den Imkersdag in Rotterdam

Mëneer de Rëdaksie.

Om te beginnen bie 't begin, mot ik één paar wekke teruggegoan. Doot mij onzen Veurzitter vroeg of ik met ginge naar Rotterdam, bôjaô, zeg ik, dat wik wal. Moar later dacht ik, ik kon miene vrouwe ook wal metnemmen. No kan dat bie ons neet gemakkelijk, wiej hebt nog ne kleine afere en as dan de dereksie en den loopjongen weg is, dan kon de boel wal is spaak lopen. Moar onze jongens zeijen 't geet wal en dus drammen ik moar deur tot ze dan moar toestemming gaf. Ik had eheurd dat wiej in den dierentuun mosten wezen, en 't rechte wist ik doar neet van af van ne dierentuun, ne bloomentuin kennen ik wal, moar u dierentuun? Nee, dat wist ik neet. Noe hef miene vrouwe mij dat oetelegd, want ze hef alle klassen van de schole ehad en ikke moar drie. Of dit noa kwam umdat de juffrouw zoo vëulle van mij heel, dat weet ik neet, moar meestal most ik een paar joar bie denzelfden blieden. Afijn, wiej zollen dan den zeuenden september noa Rotterdam. 's-Avonds van te veuren bun wie al biejtieds noa bedde egoane, moar van sloopen kwam neet vëulle. Den helen nacht hewwe liggen kroelen en te kroepen in bedde en van sloopen kwam niks. Wiej zollen um vijf uur opstoan moar um half vieve was ik der al oet, want ik mos mie nog scheren en as de busse weg was, konnen wiej neet meer weg. Um zes uur vertrok de busse en doorumme stonden wiej dan um halfzesse op de plaatse vanwaor e vertrekken ging. Ziezo, zeg ik tegen de vrouwe, wiej bunt wal op tied. Zee zêa dat wiej te vroeg wazzen, want doar was nog gin mense. Moar ik denke moor zoo, better een half uur te vrogge dan ne minute te late. Too de busse um kwart over zesse wegging zatte wiej der in ieder geval in. Wiej bunt an een stuk deur ere ne vlak bie den groten autoweg, door hewwe eoven aneleg, um de butte te smeren. Nô ik was ook nog al stief e worden van 't zitten en met een paar kupkus koffie knappen dat al aardig op. Der waren der ook wal wat dee wat anders dronken, want dee zeijen dat ze in hoes ook wal koffie konnen kriegen, moar dat mot een ieder zelf weten. Noa dit oponthold bunne wiej weer wieter e gaone en kwammen wiej zonder ongelukken in Rotterdam. Too wiej in den Dierentuun kwammen zag ik al drect ne oejevaar, moar miene vrouwe zee door moj neet te vëulle naar kieken, want anders hij um 't volgend jaor weer bie ons op 't hoes zitten. Ik zee moor niks en bun moor met eur wieter e goan noa ne grote zale. Hier zatten der al heel vëull moor wiej konden der toch nog wal bie in. Ze waren net met de koffie an 't inschenken too wiej kwammen en door hak bes zin an. Moor 't duren neet lange of de Veurzitter zêe datte beginnen wol en weg koffie. Noo was dat neet zo slim e wes as dat begin moor neet zo lange e duurd had. Vëulle begreep ik er neet van, moor miene vrouwe zee dat onzen Veurzitter ne onwiesgeleerden man mos wezen, want hë sprek onwies mooi en nog vëulle langger. In 't kort kwam 't hier op neer, datte bliej was dat wiej door allemoel wazzen en in 't bezunder die hoge omes. Ik dacht datte

ons ook ieder apart nog zol toosprekken moor ik bun achteraf toch bliej datte dat neet e dône hef umdat 't dan wal e duurt zol hebben tot volgend jaôr. Do de Veurzitter oetesprokken was kwam den kommesaris van de koningin an 't woord, den maken der anders ook nog al wat van. In 't kort kwam 't hier op neer dat de Veurzitter bliej was dat de kommesaris der was en de kommesaris was bliej, dat de Veurzitter bliej was, dat hee bliej was, dat e der was, dus alles met mekare ne hele blijeschap. Alene had ik nog verwacht dat onzen Veurzitter den olden man we door bie um mos kommen nog ne medallie of zoiets had e geven umdatte al zo lange lid was ewes, moor dat veel mij onwies tegen. Dan hebben nog vëulle meer e sprokkene, moor alles heb ik der neet van e heurd. Toot alle gepraote oaver was werden de luns-pakken oet e rijkt. Ik was eerst bange dat 't net zo zol gaon as met de koffie dat wiej niks zollen kriegen, moor dat veel op 't laatst nog met. Wiej hadden ne merakels feinen kelner en door heb ik de koffie met ne spitskoke ook nog van e kregene en dat smaken best. En too mosten wiej in de bussen um naor 't Stathoes te gaone. En dat veel mij noo och weer zo onwies tegen, ik hadde umdat wiej zoo wiet wazzen e kommene en misschien nooit weer in Rotterdam komt graag nog wat in den dierentuun rond e kuijerd. Moor dat ging neet. Noo hef der ene in 't begin ezeg, dat er e zorgd mos worden dat wiej neet in tiednood kwammen. Volgens mij had Onzen Veurzitter wal iets minder kennen praoten, dan hadden wiej teminste nog heel wat van den Dierentuun eziene asse teminste met ne zwarm zolange wark hef dan kump door neet vëulle van teregte. Wat de kommesaris betrefd, door mos ik toch wal een betjen um lachen. Umdatte veer-entwintig beuke had e had over de bieje. Weet ieg hoo ik 't eleerd hebbe. No ik heb ne kaste bieje ekog van iemand woorvan de vader dood was. Egône en wee der zelf bange veur was. No heb mij ne anderen iemker e helpen en wie hebt ook wal es elaggen tote ne kere zeg, no stekt ter mie ene op ne plaatse wat ik neet kan neumen, der was um der ene onder in de bokse e kroppen. No to rollen ik haeste achter in 't biejschoer van 't lachen en nog heb wiej door wal es wille over. Moor ik dwale af met onze reize. To wiej allemaal in de busse zatten bun wiej naor 't Stadhoes e gaone. No dat is een groot dinge, vëulle groter dan bie ons, wiej mosten deur lange gangen lopen en ne brede trappe op en to kwammen wiej in, ik zol haoste zeggen ne kärke, want door Spollen ook um eurgel. Hier heten ons den Bergemeester van Rotterdam welkom en vertellen ook dat wanneer de Raod 't good vond, de iemker in Rotterdam ook een stuksken grond zollen kriegen um een paar kasten op te zetten. Dat von ik wal aardig van den man, want op straote zetten kuj zuk spul ook neet. Tote oetesprokkene was, kewe allemaal in de hande eklapt en to sproken onzen Veurzitter weer, neet lange Zeete, moor hee hef toch nog een stief kwartier an 't woord e wes. En to kregen wiej nog thee op de koop to. Ik denk dat onzen Veurzitter wal twee kupkes hef ehad, vanwege datte misschien wat dreuge in den hals was e worden. Wiej hebt to nog wat deur 't gemeentehoes hennelopen en miene vrouwe wol ook al wat zonne vloere hebben as in de hal moor dat heb ik eur mooi oet 't zinne e praot, want dat is veur ons neet te betalen. Onzen sikkeretaris wol nog wal zonne vaze hebben die door ston, moor den heb ik ezeg datte der dan wal een hoes umhen mos bouwen, umdat dat bie um ook neet passen in hoes. En offe der ene ekregen had, weet ik ook nog lange neet. Afijn wiej weer noor de busse hen en to noor de boot. Door hak den helen dag al noor eflast. Want vrogger hadden we bie ons op de grachte een modder bootjen, waor al wal, met veerman op konnen staon, zonder datte zonk moor groter hawe toch neet e zene. Imand met ne grote petten op, ik mene, dat 't polisie was, moor miene vrouwe zêe dat den kapitein was, deë 't woord voerden. Nô hee wister aardig wat af. Hee hef ons van alles verteld, over alle boten we der lagen, de nieuw Amsterdam, de zeven provinciën enz. En 't mooiste was nog dat 't nog mooi weer bleef,

totdat wiej weer in de busse zatten. Mooi dat in de busse goan duren nogal umdat de Veurzitter nog afscheit van ons most nemmen en dat ging um schienboor nogal an 't harte umdat dat nogal lange duurden veur dat 't oetesprokken was. Wiej bunt daornaò nog deur den tunnel ewes. Das anders een onwiens groot dinge. Of groot, dat kank ookweer neet zeggen, mer depe was 't en griezelig von ik 't ook, umdat ie zo depe onderwater deur lepe. Moor no kan ik ze biejs ons ook vertellen dak der deur bun ewes. Wiej bunt to moor zachjes an ophoes an e göne umdat 't nog een heel ende is naor den Achterhook. Onderweg mosten de busse nog weer esmeert worden net as toe viej der hen gingen, moor wiej bunt toch weer in hoes e kommen. Ik wil met dit geschrieft gin mense krenken, dasneet miene bedoeling moor, iemkers bunt moor eenvoudige mensen, dee met een paar woorden veulle begriep. Wie veur ons hadden lever iets meer ezene, want alles biejs mekare was 't toch ne oetgaonsdag. Wat 't luns pakket betreft, viel dat merakels best in de smaak en ik hoppe dat miene vrouwe de stoeteplakke ook moor zo meubileerd, want dat was af. Alles met alles meneer de redaksie, hop ik, dat in de toekomst wiej as iemkers iets meer zult zeen en iets minder zult heuren.

EEN IEMKER OET DEN ACHTERHOOK.

WANNEER EN WAAR HONINGTENTOONSTELLING?

(Wegens gebrek aan plaatsruimte bekort)

Onze Nationale Honingtentoonstelling wordt tegelijk met de Imkersdag gehouden en men krijgt beslist geen gelegenheid om alles goed te bekijken en er zodoende wat van op te steken om voor een volgend jaar beter beslagen ten ijs te komen. Slechts een klein deel der imkers krijgt gelegenheid om een, zij het zeer onvolledige, blik te werpen op de prestaties van onze bijen en enkele hunner meesters. Het Bijenhuis heeft toch wel een zaaltje, dat heel wat beter geschikt is, mogelijk kan daar een lezing of voorlichting door middel van een film het bezoek aantrekkelijk maken.

Wil men de Nationale Honingtentoonstelling houden tegelijk met de Imkersdag, dan zal het programma van die dag ingrijpend moeten worden gewijzigd, waardoor aan die dag weer tekort wordt gedaan.

C. L. N. te A.

BIJENSTEKEN

Naar aanleiding van een tweetal boekbesprekingen in het laatste Groentje het volgende:

1. Bijensteken en hoe ze te voorkomen. Persoonlijk schijn ik een irriterende lichaamsgeur te hebben. In gezelschap van imkers bij een bijenstal, ben ik altijd de ongelukkige, die de steeklust opwekt. Bij het behandelen van mijn kasten gebruikte ik dan ook vrijwel altijd handschoenen, hetgeen het bijenhouden naar mijn mening niet tot een genoegen maakt.

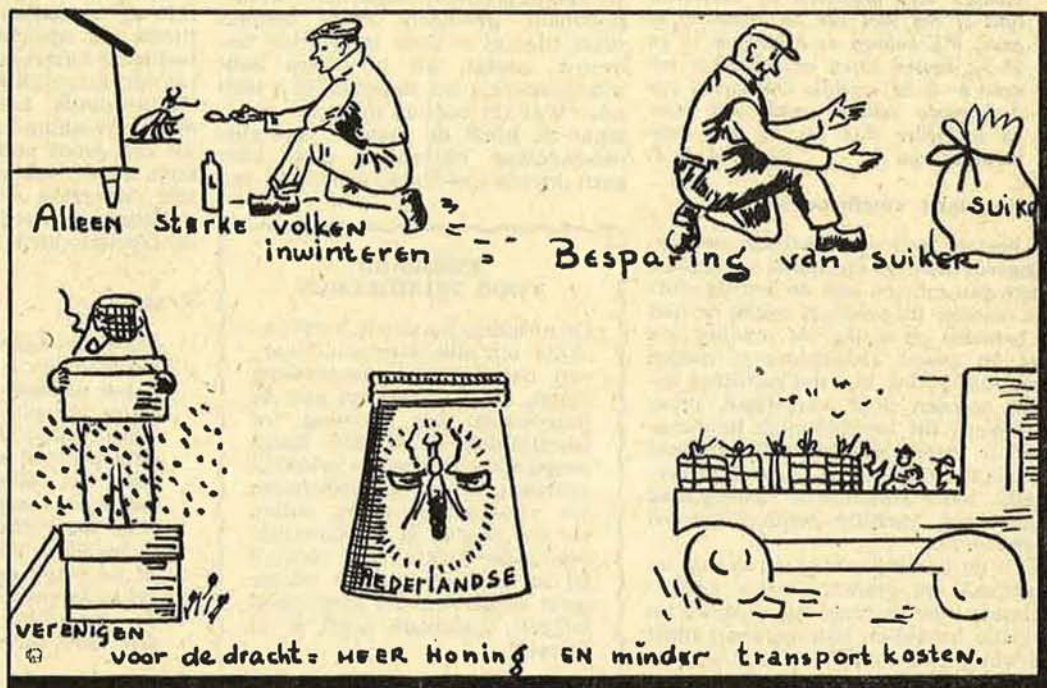
Nu gebeurde het, dat ik afgelopen voorjaar in Lith (Nbr.) verkeerde en daar besloot mijn haar te laten knippen. Naar de kapper gaande, die aan de voet van de Maasdijs woonde, zag ik in zijn tuin een bijenstal; zodat het niet toevallig was, dat wij over bijen kwamen te spreken, toen ik onder de schaar kwam. Van hem kreeg ik nu de raad, om alvorens bijen te behandelen mijn handen en polsen in te smeren met droge aarde. Dit zou volgens mijn kapper alle lichaamsgeur wegnemen. Zo gezegd, zo gedaan. En waardoor het nu komt komt het, feit is dat ik nog nooit zo weinig ben gestoken als gedurende afgelopen zomer, niettegenstaande dit het eerste seizoen geweest is dat ik geheel zonder handschoenen en met veel meer genoegen gewerkt heb.

Als ik dan al eens gestoken werd, was het meestal omdat ik een bij klemde. Wel heb ik vaak opgemerkt, dat de bijen soms op de bekende aggressieve manier op mijn hand vielen, maar dan volgde vrijwel nooit een steek. Wellicht kan een ander ook eens een proef nemen?

2. Omtrent de gevolgen van bijensteken en hoe ze te bestrijden kan ik het volgende mededelen:

Enige tijd geleden werd mijn oudste zoon in de nek gestoken. De gevolgen waren ronduit verschrikkelijk. Binnen het kwartier was zijn gehele lichaam bedekt met grote witte bulten. Zijn gezicht en hals waren dik opgezet en geheel paars, terwijl hij de grootste moeite had om adem te kunnen halen. In feite had ik de indruk, dat hij direct zou komen te overlijden. Tijdens telefonisch contact met onze huisdokter raadde hij mij aan om meteen bij de apotheek pilletjes „antallergan” te halen en die in te geven. Inderdaad werden de ziekteverschijnselen toen minder, om geheel te verdwijnen al kan ik natuurlijk niet beoordelen of dit aan deze pillen te danken was. In elk geval houden wij deze pillen des zomers nu maar paraat, al was het alleen maar omdat hij ook wel door andere dieren, b.v. wespen, gestoken kan worden.

Dr. C. L. DEELDER.

Oplossing
Jubileumpuzzel
van
J. Stoffels
Elburg

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan Bijenhuis te Wageningen. Alle vragen worden zo spoedig mogelijk per brief beantwoord en daarna in het Groentje gepubliceerd.

Vraag 7.

Ik heb een bijenstal waarin ik twee rijen van 5 kastvolken boven elkaar kan plaatsen, waarbij dan precies de hele stal bezet is. Nu heb ik voor de overwintering de onderste rij van 5 kastvolken opgezet en heb op de bovenste rij 5 lege kasten staan. Daar ik gaarne de Aalster methode wil toepassen zou ik willen vragen hoe nu te handelen. Is het wenselijk om de thans in winterzit zittende volken al vast de juiste plaats te geven in de stal, m.a.w. enige bevolkte kasten voorzichtg op de bovenste rij te plaatsen? G. P. te B.

Plaatsing volken en vegers in stal.

Uw bedoeling is blijkbaar naast het hoofdvolk aanstonds ruimte open te houden voor het plaatsen van de veger. In dat geval zou u twee volken naar de bovenste rij kunnen verplaatsen. U kunt dit thans doen, mits het heel voorzichtig zonder stoten of schokken gebeurt, of ook wel heel vroeg in het voorjaar, onmiddellijk na de eerste reinigingsvlucht. S.

Vraag 8.

Waar kan ik een gemakkelijke methode vinden om geslingerde honing lang vloeibaar te houden? Onze honing hier stolt nog al vlug, zodat we, als er van gebruikt wordt, hem eerst vloeibaar moeten maken door hem op de kachel te plaatsen. Deze methode vind ik persoonlijk niet praktisch en bovendien lijkt er mij veel van de smaak af te gaan. Wij hebben de honing in 10 en 25 kg bussen zitten en gebruiken telkens 5-6 kg tegelijk. Overigens: pas geslingerde honing smaakt mij beter en lekkerder dan als hij een paar maanden oud is. Fr. M. A. te Z.

Honing lang vloeibaar houden.

Er bestaat wel een methode om geslingerde honing vloeibaar te houden, maar dan moeten aan de honing stoffen worden toegevoegd, welke er niet in behoren en welke als zodanig ook niet in goede natuurhoning mogen voorkomen. Ook kan dat resultaat bereikt worden door verhitting, maar dan dient dit tot zodanige temperatuur te geschieden dat het produkt gedenatureerd wordt. Op laatstbedoelde wijze behandelde honing mag slechts als „verhitte honing” worden verhandeld.

Als u de honing echter verwarmt tot maximaal 60 graden Celsius en gedurende niet te lange tijd (slechts tot dat alle kristallen zijn opgelost) blijft hij wel geruime tijd vloeibaar en boet niet in aan smaak en geur. Echter niet

te koud bewaren (ongeveer 15 graden Celsius) op een droge plaats en in absoluut luchtdicht afgesloten vaatwerk. De beste manier om honing op te wellen is door hem „au bain-marie” tot de vereiste temperatuur te verwarmen. S.

Vraag 9.

Af en toe experimenteer ik wel eens een beetje. Toen de wintervoeding was afgelopen (midden oktober) heb ik bij drie van mijn volken de voeding voortgezet met een slappe oplossing (1 suiker op 2 water); om de andere dag een kopje per volk. Op de vliegplank had ik al het een en ander opgemerkt, maar toen het op dinsdag 12 november mooi weer was, ben ik in twee van de volken eens gaan kijken. Ze hadden op 1 resp. 2 raten gesloten broed, groter dan een handpalm. Op deze wijze heb ik na augustus, behalve septemberbijen, ook nog oktober- en novemberbijen, wat m.i. niet zo gek is. Kunt u met deze redenering akkoord gaan? Na het onderzoek heb ik de voerbakjes weggenomen; het werd toen trouwens ook te koud. Een merkwaardigheid was nog dat het broed in beide gevallen links in de kast zat, nl. op het 3e en 4e raam, de zuidzijde. Mijn kasten staan op het westen.

J. M. A. W. te L.

Laat voeren.

Dat u experimenteert is te loven en als een experiment soms eens tot ongewenste gevolgen leidt behoeft zulks niet al te zeer te worden betreurd, omdat, als u scherp hebt waargenomen, het experiment u toch weer wat zal hebben geleerd. Maar al heeft de door u vermelde behandeling misschien deze keer geen kwade gevolgen gehad, ik zou

ZWERMEN VOOR JEUGDLEDEN

De afdeling Enschede heeft besloten om alle zwermen, waarvan het bestuur mededeling krijgt, te scheppen en aan de jeugdleden der afdeling ter beschikking te stellen. Enige jeugdleden zijn reeds gelukkig gemaakt. Als andere afdelingen dit voorbeeld volgen, zullen we dat gaarne in het Groentje vermelden. Natuurlijk moeten zij in de loop van de winter eerst zorgen dat zij jeugdleden krijgen. Enschede heeft er al twaalf!

u toch willen raden de omschreven wijze van drijfvoeren niet als richtsnoer voor de toekomst aan te nemen. Er is nl. aan het drijfvoeren zo laat in de tijd een groot gevaar verbonden. Als de vorst vroeg invalt en dat is niet denkbeeldig (het kan immers in begin november soms al flink vriezen) dan trekt de tros zich samen en het broednest wordt geheel of gedeeltelijk in de steek gelaten. Het wordt daar dan een vieze boel en dat kan heel veel kwaad doen. Bovendien is het niet juist, ná de toediening van het wintervoedsel nog met een slappe oplossing van suiker met voeren door te gaan. Er wordt dan te veel van de toegediende wintervoorraad gebruikt en hierop mag u in het aanstaande voorjaar wel extra letten. Tenzij u een overvloedige wintervoorraad hebt toegediend zou vroeger dan gewoonlijk gebrek kunnen optreden. Dat het broednest zich niet midden in de kast bevond maar meer zuidwaarts, de warmste zijde, is een veel voorkomend verschijnsel, zowel in het vóórjaar als laat in de herfst. S.

Vraag 10.

Toen ik in het laatst van augustus langs de heide van Doldersum (Z.W. Drente) reed, zag ik daar een merkwaardige bijenkast. Ze bestond uit VIER broedbakken; elk van deze had een soort vlieggat-nis, die alle vier een druk verkeer te zien gaven. Omtrent eventueel aanwezige roosters of separators weet ik natuurlijk niets, want het is onder immers een goede gewoonte op eerbiedige afstand te blijven van andermans bijen. Maar zou het ook mogelijk zijn de eigenaar van deze kast uit te nodigen van zijn werkwijze eens een beschrijving te geven?

J. M. A. W. te L.

Wie z'n kast was dat?

Zonder nadere gegevens is het moeilijk uit te maken welke bedrijfsmethode ten opzichte van het door u bedoelde kastvolk is gevolgd. Er zijn tal van mogelijkheden.

Vermoedelijk betreft het hier een door vereniging van meerdere volken tot één groot volk gevormde stapelkast. Maar ook dan nog zijn er tal van onderling verschillende samenstellingen mogelijk. De eigenaar van de bewuste kast is hier niet bekend. S.

Vraag 11.

Een dezer dagen inspecteerde ik mijn ratenkast in de schuur en trof de meeste van mijn raten aan met groepen harige spierwitte cellen. Bij nader onderzoek bleek dat het schimmel was, die zich vooral in de gevulde stuifmeelcellen had genesteld. Kan dit zijn oorzaak hebben in het feit dat de raten te dicht naast elkaar hebben gehangen? Ik had nl. de afstandblikjes verwijderd en de raten naast elkaar gehangen. Tegen de wasmot wordt altijd voldoende paradichloorbenzol gebruikt. Zijn deze raten nog te redden?

B. S. te A.

Beschimmelde raten.

Het tegen elkaar hangen van de raten heeft er inderdaad toe bijgedragen dat deze verschimmelen. De ventilatie van de ratenkast werd daardoor immers ten zeerste belemmerd. Bovendien is een schuur niet de aangewezen bewaarplaats voor raten: de atmosfeer is daar meestal te vochtig. Raten moeten op een droge luchtige plaats bewaard worden, anders gaan ze onherroepelijk schimmelen en de aanwezigheid van stuifmeel is hieraan vanzelfsprekend nog bevorderlijk. Of deze raten nog zijn te redden? Als het niet reeds te erg is kan er misschien nog iets van terecht komen. U moet dan de raten bij mooi droog weer een dag buiten in de tocht hangen en in deze tijd van het jaar zal het ook niet hinderen als de zon er op schijnt. Als u daartoe de gelegenheid ontbreekt zal het drogen bij de kachel moeten gebeuren (niet te dicht er bij). Nadat ze door en door droog zijn geworden, probeer dan eens ze met een zachte borstel af- en uit te borstelen.

Zijn de raten evenwel al broos geworden, zodat ze kruimelen en afbrokkelen, dan is er verder niets meer aan te doen en zijn ze voor gebruik in de bijenvolken ongeschikt. S.

Vraag 12.

Ieder jaar bewaar ik de honing in goed afgesloten flacons (karton en perkament) in een koele, droge en donkere kast. Steeds ontstaat echter langs de glaswand van de flacons een vlekke massa, die lijkt te bestaan uit droge honingkristallen. Ofschoon dit aan de smaak niets afdoet, vind ik het toch allesbehalve een fraai gezicht. Ik kan geen afdoende verklaring vinden voor dit euvel; de kast sluit prima, dus er is ook geen sprake van luchtstromingen langs de glaswanden. Weet u de oorzaak en hoe kan ik dit euvel voorkomen?

Ook is het bovenste laagje honing in de flacons altijd zeer droog, waardoor zich een laagje melkwhite kristallen vormt. Is dit altijd zo of is er een middel om ook dit te voorkomen?

P. G. te S.

Kaarsvetverschijnsel bij honing.

Het door u aangeduide verschijnsel komt vooral voor bij honingsoorten, welke snel granuleren (kristalliseren). De kristallen krimpen dan van de glaswand af en van buiten gezien lijkt dit, zoals u het noemt, „een vlokke massa”. Het doet even denken aan een ruw bevroren ruit.

Men kan dit voorkomen, door de flacons, vóór vulling, wat te verwarmen en de honing in bloedwarme toestand in de flacon te gieten. Bovendien is van belang, dat bij de vulling van de flacons deze schuin onder de honingstraal worden gehouden, zodat de honing niet dadelijk op de bodem terecht komt doch voor zover mogelijk eerst op de opstaande wand. Ook moet de honing van zo gering mogelijke hoogte worden ingegoten. De vorming van een droog laagje melk-

WIJZIGING TELEFOONNUMMER

Het op blz. 15 van het januari-nummer vermelde telefoonnummer van de heer J. A. van der Zwaard te Breda is veranderd en is nu: 0 1600-36643.

witte kristallen aan de oppervlakte is geenszins iets minderwaardigs. Men zal dit vooral aantreffen bij koolzaadhoning en vaak ook bij klaverhoning. Dit is niet te voorkomen. Bij het opwellen van deze gekristalliseerde honing vindt u dat witte laagje in de vorm van roomachtig schuim terug. Het smaakt voortreffelijk. Sommige imkers nemen dit laagje schuim voorzichtig met een lepeltje weg, omdat de consument, het verschijnsel niet kennende, dat misschien als een ongerechtigheid zou kunnen beschouwen en daarom de honing minder op prijs zou kunnen stellen. S.

Vraag 13.

Deze winter wil ik mijn bijenstal wat uitbreiden. Welke richting moet het front hebben? Wat is het goedkoopst? Heeft u ook een werktekening voor een stal van 8 à 12 kasten? J. K. te E.

Bijenstal.

Als men voor het bouwen van een bijenstal vrij is in de keuze van de richting dan is een plaatsing met het front naar het zuid-oosten aan te bevelen. Is men door de plaatselijke omstandigheden gedwongen een andere richting te kiezen, dan is dit niet zo erg, doch men vermijde zo mogelijk een plaatsing met het front pal naar het noorden, noord-oosten en zuid.

Kan de plaatsing geschieden op een tegen de noorden- en noord-oostenwind wat beschutte plaats, dan is dat ongetwijfeld een voordeel. En als men zijn stand kan inrichten in een tuin of op een stukje grond, hetwelk geheel door een windkering is omgeven (haag, struiken of schutting) dan is dat ideaal, maar dan moet de ruimte vóór de volken (dus tussen vóórfront en windkering) tenminste een meter of tien bedragen. Aan de achterkant dient zo weinig mogelijk ruimte tussen bijenwoningen en windkering te worden gelaten.

De goedkoopste materialen voor een bijenstal vormen riet- of stromatten voor de staande wanden en eternietgolfplaten voor de dakbedekking. Riet- en stromatten zijn echter zeer brandbaar en in verband daarmee zou ik voor de staande wanden hout prefereren. Door gebruik te maken van planken van grote gebruikte pakisten behoeft men dan niet duur uit te zijn. Wel dient gezorgd te worden dat alles stevig wordt bevestigd, zodat het geheel tegen stormen bestand is. Voorts moge ik u ook wat de afmetingen betreft, verwijzen naar het antwoord op de vraag van W. v. P. te N. (jan. no.)

Als u de lengte van de stal dubbel zo

groot neemt als voor zes kasten aangegeven (dus ongeveer 9 à 10 meter) dan behoeft u met de ruimte voor 12 kasten niet te woekeren. Een werktekening heb ik niet beschikbaar. In het bijenboek van Jousstra (Derde druk, blz. 387 t.m. 394) vindt u echter uitvoerige betrouwbare aanwijzingen en tekeningen, welke u op weg kunnen helpen. De schrijver heeft er daar echter op gerekend, dat de kasten en korven vrij dicht op elkaar staan en daarom zijn de daarop betrekking hebbende afmetingen wat krap. Voor de winterstand heeft dit dicht naast elkaar opstellen geen bezwaar, maar des zomers is wat ruimte tussen de volken in menig opzicht beter. S.

Vraag 14.

Ik ben van plan mijn bijen, nadat ze van het koolzaad terug zijn, zo spoedig mogelijk naar een naburig drachtgebied te brengen. Na thuiskomst van het koolzaad wil ik direct een veger maken en de honing afnemen en dan zo spoedig mogelijk vervoeren. Maar dan zijn de redcellen of nog niet gesloten of pas gesloten; kan ik dergelijke volken wel vervoeren en zo niet wanneer kan ik het dan wel doen?

G. B. te H. te A.

Vervoer van volken met doppen.

Ik heb al heel wat met bijen gereisd, ook over grote afstanden, maar noch bij vervoer met paard en wagen, noch bij vervoer per auto of trein, zelfs niet bij vervoer per fiets heb ik ooit ondervonden, dat open of gesloten doppen en de inhoud daarvan door de reis schade leden. Het is bekend, dat sommige imkers andere ondervindingen hebben, maar ik vrees dat zulks dan het gevolg is geweest van bijkomstige omstandigheden, als bijv. het gebruik maken van minder geschikte voertuigen, onvoorzichtig rijden, de wijze van laden of onvoldoende reisvaardig maken van korven of kasten. S.

Uit de

Afdelingen

AFD. BUNNIK-HOUTEN E.O.

Op 27 december hield onze afdeling haar 10e jaarvergadering. Het ledental steeg in 1957 met 10 leden. Ruim f 2.100,— kon aan de imkers uitbetaald worden voor verhuur van bijenvolken. 5 cursussen werden gegeven in 1957, terwijl weer 3 nieuwe cursussen begonnen zijn. De aftredende bestuursleden W. J. Hoogstraten jr. en C. Pater Jzn., werden herkozen. In de bestuursvacature werd verkozen J. M. v. Duijn, Schalkwijk. Voor de cursus bijenweide en drachtplanten gaven zich verschillende leden op. De jubileumavond der afdeling zal gehouden worden op 8 februari a.s.

Ook de imkersdag en de honingtentoonstelling 1958 kwamen reeds ter sprake. Na de pauze werd gedemonstreerd met een refractometer, te gebruiken bij het keuren van honing wat betreft het droge stofgehalte en de rijkheid van honing. De honingprijzen kwamen eveneens ter sprake en besloten werd in de afd. Bunnik-Houten een adviesprijs vast te stellen. De volgende vergadering zal het bestuur met voorstellen hierover komen. Ingeschreven kon worden 1 nieuw jeuglid.

C. P.

AFD. VAASSEN

Jaarvergadering 12 december.

Na de opening door de voorzitter wordt het afgelopen jaar nog eens in ogeschouw genomen. Het voorjaar was matig, maar de zomer is zeer goed geweest terwijl de heide het er dit jaar weer bij liet zitten wegens het natte weer. De heer J. Terwel werd met algemene stemmen als bestuurslid herkozen. Na de rondvraag kwam de gratis verloting zonder nieten, waarna ieder welvoldaan huiswaarts keerde met nieuwe moed voor het volgend jaar.

J. BRUMMEL, secr.

AFD. ELSPEET

In verband met de strenge nachtvorst kwamen de bijen uit de Betuwe met welkig honing terug. Zomerhoning is er wel wat gewonnen, maar dat was nog al plaatselijk. De heide liet zich prachtig aanzien, maar gaf door de vele regen weinig honing.

In oktober hadden we een honingkeuring, waaraan door 3 leden is deelgenomen. De kwaliteit was prima, 99 en 100 punten werden gehaald door de heren Mulder, A. van Duinen en W. Reezigt. De dames Mulder en Reezigt behaalden met hun gebakken koeken 100 punten met lof van de keurmeesters Groenveld, Laban en Verhoeven. Eind oktober werd de eindles van de cursus voor gevorderden gehouden, de voorzitter reikte de deelnemers de diploma's uit. De cursus werd gegeven door de heer Verhoeven.

Evenals vorig jaar werden weer 3000 crocusbollen gekocht en geplant. Het ligt in de bedoeling in het voorjaar een groot stuk boterzaad te zaaien voor de bijen.

Ons ledental is met 1 uitgebreid. De inwintering is vlot verlopen, op de eerste Kerstdag zelfs nog een flinke uitvlucht.

W. REEZIGT, secr.

AFD. ORANJEWOUD e.o.

De afdeling hield heden haar jaarvergadering. Door het slechte weer was het bezoek niet zo groot als anders. De verslagen van de secretaris-penningmeester werden goedgekeurd. Het ledental bleef constant, terwijl de kas sloot met een batig saldo van f 39,09.

Ons lid L. Hoekema hield een causerie over zijn werkmethode bij het imkeren. Daar hierover reeds het een en ander staat in het Groentje van januari, behoeven we alleen te zeggen dat zijn praatje een geanimeerd gesprek uitlokte. De volgende vergadering zal in maart op een zaterdagmiddag, half drie, worden gehouden.

A. HAMSTRA, secr.

AFD. JUBBEZA

Op de vergadering van 11 december waren 14 van de 28 leden aanwezig. Voorlopig werd besloten niet naar het fruit te Hoornt te gaan, hoewel daar een vergoeding van 6 à 7 gulden per volk wordt gegeven. Aan het werk der bejaarden van het Buurthuis werd een bijdrage van f 25,- toegezegd. Er werd een gratis verloting gehouden, waarbij ieder een prijsje kreeg. De aftredende bestuursleden werden herkozen en de functies als volgt verdeeld: P. v. d. Wal, voorz., B. S. de Jong secr., H. T. van Dam, penn. en W. A. de Vries en J. T. Woudstra.

AFD. APELDOORN

Op 12 december '57 werd de jaarvergadering gehouden. Deze werd door de voorzitter geopend met een woord van welkom, speciaal aan de pers en de vele dames, die steeds meer belangstelling gaan tonen voor de liefhebberij der imkers en het verenigingsleven. Het bestuur hoopt dat het aantal vergaderingsbezoekers steeds groter zal worden en zal eventueel met genoegen naar een nog groter vergaderingslokaal omsien. Na de zeer uitgebreide jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester constateert de voorzitter met genoegen dat er in het afgelopen jaar weer heel wat in het belang van de vereniging is gepromoteerd. De penningmeester kon, wat het kasaldo betreft, een wat optimistisch geluid laten horen dan vorige jaren. Ook het verslag van de kascommissie was in alle opzichten gunstig. Van het bestuur was de beurt aan aftreden aan de heren C. W. F. Jansonius, H. Bol-

senbroek en G. Hietkamp. Andere kandidaten waren niet gesteld. Deze heren werden wederom gekozen, zodat de functies in het bestuur onveranderd blijven. Voor de beginnerscursus hebben zich thans 9 leerlingen opgegeven. De voorzitter wekt de leden op, nog eens in hun omgeving moeite te doen onder het motto „de cursus moet doorgaan” het twaalfde vol te maken. Dit is het middel om ons ledental uit te breiden en de vereniging jong bloed in te blazen.

Na de pauze had de gebruikelijke gratis verloting plaats, die zeer in de smaak viel en vele tevreden gezichten te zien gaf. Hierna draalden de heer Jansonius zijn film „Wij en onze Immen” die naast de vele tafereelen vooral voor jonge imkers hoe te imkeren, door opnamen over reizen naar de drachtvelden ook mooie natuur-opnamen te zien gaf. Het applaus na afloop bewees wel hoe deze film door de aanwezigen op prijs werd gesteld. De heer Bolsenbroek bedankte de heer Jansonius namens de aanwezigen voor het gebodene.

Op vrijdag 10 januari werd de prachtige kleurenfilm vertoond „Bijen houden met succes” met toelichtingen gegeven door de heer J. van Aarst. Deze avond werd nog aangevuld met films over Afrika en Amerika.

Voor de februarivergadering staat op het programma de leerzame lezing „Bijen en bloemen” door de heer P. A. van Zorge. Het bestuur hoopt u allen weer te zien met daarbij vele nieuwe gezichten.

AFD. RUINEN

Op 9 mei hield onze afdeling een vergadering, waarin door de heer Timmermans aan 5 leden van onze afdeling de eremedaille werd uitgereikt.

Op 21 november hielden we een filmavond samen met Nut en Genoegen, waar de heer van Aarst uit Wageningen de film Bijen houden met succes en enige Amerikaanse films vertoonde.

De kastimkers hebben hier in 1957 nog wel wat honing geogst, sommigen 20 kg en meer per volk. De korfimerij stond er ook wel goed voor, maar die moet het van de heide hebben en door het slechte weer in augustus is daar niets van terecht gekomen. Er is dan deze herfst ook geen honingverkoop gehouden.

J. KUIPER Jzn.

SPEUR - BIJTJES

Tot 20 woorden f 1,50. Elke 4 woorden meer 30 cent.
Vooruitbetaling op giro 846801. Inzenden vóór de 20ste der maand.

Wegens opheffing bijenhouden, bilijk TE KOOP, twee sterke ingewinterde volken met toebehoren, ramen W.B.C.-maat, 36½ x 19 cm. H. R. BRIEDÉ, Zeist, Van Renesselaan 54, tel. 0 2404-3288.

PLAATSIJNG AANGEBODEN voor bijen bij 3 ha koolzaad. W. J. TERPSTRA, landb. Westeremden, post Loppersum (Groningen).

GEVRAAGD : slingerhoning of voerhoning. Brieven met prijsopgave aan W. REEZIGT, Noorderheide, Vierhouten.

TE KOOP 45 gebruikte ronde korven, partij randen, krammen, doeken en 2 bos korfriet bij H. HAMMINGA, Hoofdkade 65, Ter Apel.

TE KOOP wegens opruiming ingevolge ziekte en hoge leeftijd de gehele inventaris van een bijenstal, bestaande uit : 4 bevolkte kasten, 1 vierraams Honingslinter, 2 vijfraams kastjes enz. Adres : P. VERMEER, Lingedijk 13, Tiel.

TE KOOP 250 kg prima klaverslinterhoning, ook bij gedeelten. C. H. HOFSTRA, 123, Nijland, Fr.

TE KOOP : 60 prima bijenvolken op zes ramen, S. v. d. BOOMEN, Provincialeweg 95, Meerveldhoven (Nbr.) telefoon K 4995-214.

Zesraamsvolkjes TE KOOP. Bespreekt tijdig. Inlichtingen bij J. H. EVERS, Emmastraat 2, Aalst (Nbr.)

Een grote partij bijenkorven TE KOOP. Bijenpark „HET HEIDEBLOEMPJE”, Eerbeek, tel. K 8338-203.

TE KOOP GEVRAAGD : 6 goed bevolkte bijenkasten. F. S. Dijkstra, Dr. Damstraat 75, Kampen.

Wij

kunnen U alles leveren op het gebied der
BIJENTEELT

van de hoogste kwaliteit tegen de laagste prijzen.

Onze uitgebreide prijslijst wordt op aanvraag gaarne gratis en franco toegezonden. Onze prijzen vallen U mee.

Zend ons thans Uw ruwe en zuivere was toe tot verwerking tot kunstraat. U hoeft dan in het voorjaar niet te wachten als U het moet gebruiken. Onze kunstraat heeft de mooiste celindruk en het grootste aantal vellen per kg. Ook in kwaliteit is onze kunstraat niet te overtreffen.

- Tevens kunnen wij U leveren extra fijne kwaliteit koolzaad-, bloemen- en klaverhoning. Vraagt eens prijs. Wij vragen te koop ieder kwantum ruwe en zuivere was. Betaling contant.
H. H. Secretarissen stuurt ons Uw ledenlijsten ter inzage. Wij kunnen Uw leden dan onze nieuwe prijslijst toe sturen. Uw ledenlijst sturen wij per kerende post retour.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & Zn.
JUBBEGA (Fr.) - Tel. 05165-382 - Giro 817250